

w sprawie wniosku Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 4 i 5 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej:

utrzymuje w mocy ocenę negatywną wyrażoną w uchwale 863/2023 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 18 września 2023 r. w sprawie oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż argumenty oraz informacje dodatkowe przedstawione we wniosku Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym nie uzasadniają zmiany oceny negatywnej wyrażonej w § 1 uchwały nr 863/2023 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 18 września 2023 r.

Ocena, o której mowa w § 1 przedmiotowej Uchwały, została wydana zgodnie z określonymi w Statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej warunkami przyznawania ocen, uwzględniającymi stopień spełnienia poszczególnych kryteriów oceny programowej.

Ocena negatywna wynika stąd, iż proces kształcenia realizowany w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu nie umożliwia studentom kierunku filologia osiągnięcia założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się;
2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się;
3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie;
10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

- nie zostały spełnione.

Wydanie oceny negatywnej uzasadniają błędy i uchybienia mające charakter rażący, w zakresie wyżej wymienionych kryteriów, które nie zostały spełnione:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Nieprecyzyjna definicja zawodu specjalisty/konsultanta/pośrednika językowego, do wykonywania którego przygotowują studia na kierunku.

Zgodnie z koncepcją kształcenia, na kierunku przygotowuje się do wykonywania zawodu specjalisty językowego, określanego także w różnych dokumentach Uczelni jako konsultant językowy czy pośrednik językowy, przy czym nie jest jasny wykonywany przez niego zakres czynności zawodowych.

W ramach działań naprawczych Uczelnia ujednoliciła terminologię w programie studiów - przy czym w dokumentach około programowych nadal nie jest pod tym względem konsekwentna - i podjęła próbę zdefiniowania zakresu działalności zawodowej specjalisty językowego: „posiada kompetencje niezbędne do podjęcia pracy w organizacjach o zasięgu międzynarodowym, a zwłaszcza tam, gdzie nabyta w trakcie studiów wiedza i umiejętności oraz wysokie kompetencje społeczne są pożądane, jak np. u specjalistów ds. sprzedaży, specjalistów ds. marketingu, specjalistów ds. obsługi klienta anglojęzycznego, specjalistów ds. Public Relations (PR), pracowników działów rekrutacyjnych”. Dodatkowo w koncepcji kształcenia wspomina się, że mimo iż nie jest na nim realizowana specjalność *tłumaczeniowa* studenci nabędą wiedzę i umiejętności w zakresie korzystania z narzędzi CAT w tłumaczeniach.

Przygotowana przez Uczelnię definicja nadal jest nieprecyzyjna, bo nie określa zakresu czynności zawodowych właściwych dla zawodu specjalisty językowego, lecz jedynie wskazuje, że specjalista ten może wykonywać inne zawody, np. specjalisty ds. sprzedaży itd., w których wykorzysta kompetencje językowe możliwe do uzyskania podczas kursu języka obcego. Jedynie wskazane jako marginalne wykorzystanie narzędzi CAT w tłumaczeniach związane jest z wykorzystaniem w działalności zawodowej kompetencji translatorycznych właściwych dla wykształcenia filologicznego i powiązanych z wiodącą dla kierunku dyscypliną językoznawstwo, ale Uczelnia jednocześnie podkreśla, że zrezygnowała z *tłumaczeniowej* ścieżki kształcenia.

2. Nieuwzględnienie w efektach uczenia się wiodącej roli dyscypliny językoznawstwo w sposób odpowiadający proporcjom wskazanym w programie studiów.

W tym zakresie w uchwale nr 132/2021 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 25 lutego 2021 r., na mocy której wydano uprzednią ocenę pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat, zostało sformułowane zalecenie, do którego Uczelnia się nie dostosowała. Kierunek był przyporządkowany w 70% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo i 30% do dyscypliny literaturoznawstwo, co nie znajdowało odzwierciedlenia w założonych dla kierunku efektach uczenia się. Uczelnia dokonała zmian w przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych polegających na przyporządkowaniu kierunku do dyscypliny językoznawstwo w 85% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów, literaturoznawstwo 8%, nauki o kulturze i religii 7%, co pogłębiło, a nie rozwiązało problem. *Efekty uczenia się sformułowane dla kierunku cały czas nie wskazują bowiem na wiodącą rolę dyscypliny naukowej językoznawstwo. Na przykład efekty uczenia się: K_W01 „ma*

zaawansowaną wiedzę o miejscu językoznawstwa i literaturoznawstwa w systemie nauk oraz zna możliwości praktycznego zastosowania tej wiedzy w działalności zawodowej specjalisty językowego” oraz K_W02 „w stopniu zaawansowanym zna terminologię z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa, rozumie ich źródła i praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej specjalisty językowego” odnoszą się do symetrycznej wiedzy w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa. Także dwa dodatkowe efekty uczenia się powiązane z tymi dyscyplinami nie uwydatniają wskazanej w przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych wiodącej roli językoznawstwa: K_W03 „ma zaawansowaną wiedzę przedmiotową i metodologiczną dotyczącą wybranej problematyki językoznawstwa zorientowaną na zastosowanie praktyczne” oraz KW_05 „ma zaawansowaną wiedzę dotyczącą kierunków rozwoju literatury anglojęzycznej i jej najważniejszych osiągnięć oraz zasad analizy i interpretacji tekstów literackich z wykorzystaniem terminologii literaturoznawczej”.

3. Niewłaściwe odniesienia w efektach uczenia się do obszaru działalności zawodowej, do której przygotowuje kierunek.

W ogólnych założonych dla kierunku efektach uczenia było używane ogólnikowe sformułowanie „działalność zawodowa filologa”, mające zdecydowanie szersze znaczenie niż zawód konsultanta/specjalisty/pośrednika językowego, a w efektach sformułowanych dla poszczególnych zajęć znajdowały się odwołania do działalności biznesowej, zawodu tłumacza oraz nauczyciela.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia podjęła działanie, polegające na zamianie w efektach uczenia się sformułowania „działalność zawodowa filologa” na „działalność zawodowa specjalisty językowego”. Jednocześnie wskazane przez Uczelnię szczegółowe efekty uczenia się, których sformułowanie jest wynikiem działań naprawczych podjętych po wizytacji, np. „student potrafi znaleźć pomoc w publicznych organizacjach arbitrażowych, świadcząc usługi specjalisty językowego dla osób nie posługujących się biegle językiem angielskim” (*podstawy prawa w WB*) nadal nie określają wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych specyficznych dla zawodu specjalisty językowego, koncentrując się na kompetencjach kluczowych, czyli posługiwaniu się językiem angielskim. Wskazywane przez Uczelnię jak wzorcowe dla zawodu specjalisty językowego efekty uczenia się dla zajęć *IT w biznesie i zarządzaniu*, np. student zna „zagadnienia związane polityką bezpieczeństwa IT, ochroną danych i systemów IT, tworzeniem kopii zapasowych, ochroną danych osobowych oraz praw autorskich”, student potrafi „tworzyć pliki (tekstowe, arkusze kalkulacyjne, prezentacje) za pomocą pakietów biurowych, modyfikować je w trybie pracy grupowej, udostępniać i dystrybuować” czy student jest gotów do „dzielenia się swoimi umiejętnościami z pozostałymi członkami grupy” nie wskazują na kompetencje i umiejętności specyficzne dla zawodu specjalisty językowego, lecz odnoszą się do kluczowych kompetencji informatycznych.

4. Brak zgodności efektów uczenia się ze stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Efekty uczenia się nie są zgodne ze stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Podejmowane w tym zakresie przez Uczelnię działania naprawcze są nieskuteczne, ponieważ Uczelnia definiuje zawód specjalisty językowego poprzez inne zawody, tak więc nawet jeśli efekty uczenia się odnoszą się do stanu praktyki zawodowej/gospodarczej, to

dotyczy to innych zawodów, niż specjalista językowy. Na przykład dla zajęć *budowanie relacji z klientem i nowoczesne koncepcje marketingowe* został sformułowany taki sam efekt: „jest gotów do realizowania powierzonych mu zadań zawodowych z zakresu marketingu” opisujący zakres działalności zawodowej specjalisty ds. marketingu.

5. Niewłaściwe sformułowanie efektów uczenia się.

Nie wszystkie założone dla kierunku ogólne efekty uczenia się są sformułowane w sposób zrozumiały. Np. efekt „w stopniu zaawansowanym zna terminologię z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa, rozumie ich źródła i praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej specjalisty językowego” jest niejasny w odniesieniu do znajomości źródeł terminologii, a efekt „ma wiedzę dotyczącą współczesnych instytucji funkcjonujących w obszarze studiowanych języków zorientowaną na praktycznym zastosowaniu w działalności zawodowej specjalisty językowego” jest niejasny, zarówno co do kategorii „studiowanych języków”, jak i pojęcia „współczesnych instytucji funkcjonujących w obszarze studiowanych języków”.

Efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć nie są powiązane z założonymi dla kierunku ogólnymi efektami uczenia się, w związku z czym nie stanowią ich uszczegółowienia. Te same efekty uczenia się studenci osiągają na różnych zajęciach, mimo że zaliczenie pierwszych z nich oznacza, że efekt został osiągnięty. Podczas zajęć wielosemestralnych efekty uczenia się nie uwzględniają progresu kompetencji w kolejnych semestrach. Efekty dla zajęć są ponadto zbyt ogólne i generyczne (np. „wykazuje się zaawansowaną wiedzą umożliwiającą mu współpracę z niemieckim partnerem biznesowym”, „zna zaawansowane pojęcia dotyczące aktów mowy, funkcji języka oraz komunikacji werbalnej”), lub też tożsame z efektami ogólnymi. Wiele efektów uczenia się dla zajęć jest sformułowanych w sposób niezrozumiały (np. zna i rozumie „wybrane fakty, zjawiska, procesy, metody i teorie wyjaśniające zależności, stanowiące zaawansowaną wiedzę o głównych cechach współczesnego życia Wielkiej Brytanii i zjawiska obecne w kulturze brytyjskiej”), jednocześnie odnosi się do dwóch niepowiązanych ze sobą kompetencji, które nie poddają się wspólnej ocenie (np. „potrafi dokonać charakterystyki form i uwarunkowań rozwoju przedsiębiorczości oraz założyć własną działalność gospodarczą”) lub sformułowane są w sposób zawyły (np. „jest gotów do współdziałania nad analizą i własną interpretacją współczesnych koncepcji zarządzania zasobami ludzkimi i wykorzystania ich w pracy zawodowej”). Niektóre efekty łączą te wszystkie cechy na raz. Powszechne są błędy gramatyczne. Niektóre efekty uczenia się są nietrafne, np. dla zajęć *narzędzia CAT* jedyny efekt z zakresu wiedzy brzmi: „zna i rozumie wagę narzędzi CAT dla współczesnego warsztatu tłumacza”, a więc zgodnie z nim studenci na tych zajęciach nie osiągną żadnej wiedzy o narzędziach CAT i ich stosowaniu, ale będą rozumieć ich wagę w pracy tłumacza. Tak zbudowane efekty uczenia się dla zajęć nie opisują w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i nie pozwalają na stworzenie systemu weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiąganych przez studentów.

W wyniku podjętych przez Uczelnię działań część błędów straciła podstawę w stanie faktycznym, gdyż usunięto z programu studiów zajęcia, których dotyczyły wskazania; część wskazanych błędów została naprawiona, jednak jeśli w raporcie zespołu oceniającego brakowało wskazania konkretnego błędu w odniesieniu do konkretnych zajęć, błąd ten nie został skorygowany. Wśród nowych zajęć i nowej dokumentacji wracają te same błędy, które były identyfikowane na etapie wizytacji.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia odniosła się do poszczególnych zarzutów:

Ad 1

Uczelnia stwierdza, że „[w] programach studiów dla cyklu rozpoczynającego się w roku akademickim 2022/2023 oraz 2023/2024 doprecyzowano definicję specjalisty językowego jako absolwenta kierunku filologia studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym prowadzonego w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu. Zmodyfikowano opis sylwetki absolwenta. Absolwent kierunku filologia, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym to specjalista językowy. Posiada wiedzę, umiejętności oraz kompetencje z dyscyplin językoznawstwo, literaturoznawstwo oraz nauki o kulturze i religii oraz potrafi wykorzystać je w rozwiązywaniu problemów językowych występujących w działalności organizacji. Absolwent posiada biegłą znajomość języka angielskiego na poziomie C1 wg ESOKJ, potrafi redagować i analizować pod względem poprawności językowej teksty z wykorzystaniem specjalistycznego słownictwa, m.in. z obszaru HR, marketingu, PR, bankowości, zarządzania, ponadto potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce poprzez zapewnienie poprawności językowej dokumentów anglojęzycznych z obszarów działalności organizacji, w których może znaleźć zatrudnienie. Absolwent kierunku potrafi wykorzystać swoją wiedzę językoznawczą oraz znajomość języka specjalistycznego przy wsparciu realizacji działań i wdrażaniu projektów w organizacjach biznesowych, non-profit oraz instytucjach publicznych, w których potencjalnie może znaleźć zatrudnienie. Z kolei nabyta w trakcie studiów wiedza z zakresu literaturoznawstwa oraz nauk o kulturze i religii zapewnia wsparcie w przygotowaniu tekstów, w których istnieje możliwość nawiązania do kontekstów literackich oraz kulturowych w dziedzinie reklamy i marketingu oraz w wybranych branżach przemysłu rozrywkowego (np. platformy streamingowe, studia produkujące gry komputerowe). Specjalista językowy potrafi wspierać procesy zachodzące w organizacji pod względem rozwiązywania problemów natury językowej i realioznawczej. Do jego czynności zawodowych należą: redagowanie tekstów pisanych i mówionych dostosowanych do docelowej grupy odbiorców, sprawdzanie poprawności językowej prezentacji biznesowych, wsparcie językowe w analizie i tłumaczeniu dokumentów wykorzystywanych w działalności organizacji, współtworzenie tłumaczeń dokumentów handlowych, marketingowych i coachingowych, wsparcie językowe w tworzeniu, redagowaniu i korekcie treści reklamowych, ofertowych, promocyjnych w tym również treści, które pojawiają się w mediach społecznościowych. Absolwent w swojej działalności zawodowej potrafi zastosować nowoczesne technologie w postaci narzędzi CAT oraz wspomaga się sztuczną inteligencją w redagowaniu treści. Absolwent kierunku filologia jest także przygotowany do udzielania wsparcia językowego przy rozmowach biznesowych oraz obsłudze klienta obcojęzycznego. Wspomaga językowo wideokonferencje oraz korespondencję w języku angielskim. Posiada umiejętności komunikacyjne służące wspieraniu innych pracowników w skutecznym porozumiewaniu się z klientami, współpracownikami oraz innymi zainteresowanymi stronami. Absolwent kierunku świadczy pomoc językową w organizacjach, których obszarami działalności jest handel, produkcja i usługi. Tym samym filolog specjalista językowy posiada kompetencje niezbędne do podjęcia pracy w organizacjach, w których, nabyta w trakcie studiów wiedza i umiejętności oraz wysokie kompetencje społeczne są pożądane we wsparciu językowym m.in. specjalistów ds. marketingu, specjalistów ds. obsługi klienta anglojęzycznego, specjalistów ds. Public Relations (PR), specjalistów ds. HR, specjalistów ds. sprzedaży, pracowników działów rekrutacyjnych.

W uchwale nr 863/2023 PPKA [sic] stwierdzono, że 'w koncepcji kształcenia wspomina się, że mimo, iż nie jest na nim realizowana specjalność tłumaczeniowa studenci nabędą wiedzę i umiejętności w zakresie korzystania z narzędzi CAT w tłumaczeniach'. Celem wprowadzenia zajęć kształcenia specjalistycznego Narzędzia CAT jest zapoznanie studentów kierunku filologia z narzędziami, z których mogą korzystać w procesie wsparcia językowego specjalistów organizacji, w której znajdują zatrudnienie. Dzięki wiedzy z zakresu obsługi sztucznej inteligencji (przetwarzanie języka naturalnego - GPT) oraz narzędzi CAT (oprogramowania zapewniającego tłumaczenie wspomagane komputerowo) student potrafi wykorzystać umiejętności translatoryczne w ułatwieniu sobie codziennej pracy jako specjalista językowy".

Ad 2

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia stwierdza, iż „dokonała zmian efektów uczenia się dla kierunku filologia w zakresie wiedzy i umiejętności. W zmienionych efektach kierunkowych zdecydowanie przeważają efekty przyporządkowane do językoznawstwa jako dyscypliny wiodącej, co znajduje odzwierciedlenie w załączniku nr 10 do wniosku.

W programach studiów pierwszego stopnia, o profilu praktycznym, kierunku filologia dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2022/2023 oraz 2023/2024 dokonano następujących zmian. Efekt K_W01 ma zaawansowaną wiedzę o miejscu językoznawstwa i literaturoznawstwa w systemie nauk oraz zna możliwości praktycznego zastosowania tej wiedzy w działalności zawodowej specjalisty językowego został zmieniony na efekty K_W01 w stopniu zaawansowanym zna i rozumie procesy zachodzące w języku, systemy językowe oraz teorie językoznawcze objaśniające zależności między nimi. Efekt K_W02 w stopniu zaawansowanym zna terminologię z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa, rozumie ich źródła i praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej specjalisty językowego zamieniono na K_W02 w stopniu zaawansowanym zna i rozumie pojęcia literaturoznawcze w analizie i interpretacji dzieła literackiego, które mogą przejawiać się w innych wytworach kultury. Efekt K_W03 ma zaawansowaną wiedzę przedmiotową i metodologiczną dotyczącą wybranej problematyki językoznawstwa zorientowaną na zastosowanie praktyczne został przeniesiony do K_W06 i uzupełniony w treść problematyki z zakresu językoznawstwa stosowanego. Efekt K_W04 posiada zaawansowaną wiedzę z zakresu komunikacji interpersonalnej tym w aspekcie międzykulturowym oraz komunikacji społecznej związanej z działalnością zawodową specjalisty językowego został rozdzielony na efekty K_W04 w stopniu zaawansowanym zna terminologię z zakresu wybranych działów językoznawstwa, rozumie jej źródła i praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej filologa oraz K_W05 w stopniu zaawansowanym zna terminologię z zakresu literaturoznawstwa, rozumie ich źródła i praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej filologa specjalisty językowego. Z efektów z zakresu wiedzy usunięto efekty K_WU6, K_W07, K_W12. Pozostałe zmiany dotyczą zmiany numeracji efektów oraz dopracowania brzmienia efektów o treści, dodając w K_WU6 (poprzedni K_W03) z zakresu językoznawstwa stosowanego, w K_W07 (poprzedni K_W04) usunięto treść w tym w aspekcie międzykulturowym oraz komunikacji społecznej. W efektach z zakresu umiejętności dokonano zmiany w treści K_WU5 wsparcia językowego, w K_WU6 problemów językowych, K_U12 (poprzednie K_U11) dodano treść specjalistycznej terminologii językoznawczej w K_W07 zmieniono brzmienie efektu na potrafi wybrać i zastosować procedury wsparcia przy rozwiązywaniu problemów językowych związanych z działalnością zawodową filologa specjalisty językowego potrafi konstruować wypowiedzi ustne i pisemne zgodnie z zasadami poprawności odnosząc się do wiedzy z językoznawstwa oraz w K_W08 potrafi konstruować wypowiedzi ustne i pisemne zgodnie z zasadami poprawności odnosząc

się do wiedzy z językoznawstwa. Efekty umiejętności zostały doprecyzowane w dwóch nowych efektach K_U10 potrafi analizować i interpretować teksty literackie z wykorzystaniem wiedzy z zakresu literaturoznawstwa i K_W13 umie przygotować prace pisemne oraz wypowiedzi ustne w języku angielskim z wykorzystaniem terminologii literaturoznawczej. Usunięto efekt K_W17 (załącznik nr 10)".

Ad 3

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia stwierdza, iż „wdrożyła działania naprawcze, w postaci zmiany efektów uczenia się określonych dla zajęć z bloku specjalistycznego, co pozwoliło na przyporządkowanie efektów uczenia się do obszaru działalności zawodowej filologa, specjalisty językowego. Tak sformułowane efekty prowadzą do osiągnięcia przez studenta takiego poziomu wiedzy i umiejętności, który pozwoli absolwentowi efektywnie wspierać językowo działalność organizacji. Kluczowe kompetencje specjalisty językowego obejmują: redagowanie, analizowanie, interpretowanie anglojęzycznej dokumentacji, wspieranie spotkań zawodowych i komunikacji w organizacji oraz współtworzenie korespondencji, raportów oraz współtworzenie materiałów na potrzeby wewnętrzne organizacji. Szczegółowe zmiany efektów uczenia się określonych dla zajęć oraz treści programowych zawarte są w załączniku nr 11: Karty opisu zajęć - sylabusy. Przykładem wprowadzonych zmian są treści zmienionych efektów uczenia się określonych dla zajęć o nazwie Język angielski w rekrutacji pracowników w organizacji międzynarodowej, efekty w kategorii wiedzy obejmują: W01: Student zna i rozumie anglojęzyczne słownictwo zawarte w treściach i zagadnieniach z zakresu planowania i przeprowadzania procesu rekrutacyjnego w organizacji międzynarodowej; W02: znaczenie poprawności językowej specjalistycznego języka angielskiego we wsparciu realizacji procesu rekrutacji 180 stopni, przy współtworzeniu anglojęzycznej dokumentacji na potrzeby działu rekrutacji organizacji międzynarodowej, natomiast efekty uczenia się w kategorii umiejętności; U01: Student potrafi interpretować anglojęzyczne teksty specjalistyczne z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi, wykorzystując język specjalistyczny, przygotować i zweryfikować dokumentację na potrzeby kadrowe w organizacji międzynarodowej; U02: właściwie wykorzystać znajomość specjalistycznego języka angielskiego we wspomaganiu osób prowadzących rekrutację kandydatów posługujących się językiem angielskim".

Ad 4

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia stwierdza, iż „dokonała przeformułowania sylwetki absolwenta kierunku filologia, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym. We współpracy z Radą Pracodawców dokonano zmian w zajęciach specjalistycznych tak, aby pokrywały się z oczekiwaną przez pracodawców wiedzą i umiejętnościami filologa, który świadczy wsparcie językowe w organizacji. Zarzuty zawarte w Uchwale PKA zwróciły naszą uwagę, iż zajęcia z bloku kształcenia specjalistycznego nie zostały przedstawione w programie studiów w sposób jasno wskazujący na podejście do zagadnień z perspektywy specjalisty językowego. Poprawione efekty uczenia się określone dla poszczególnych zajęć z bloku kształcenia specjalistycznego zostały sformułowane w sposób podkreślający istotę zarządzania humanistycznego dla specjalisty językowego, którego zadaniem jest wsparcie językowe specjalistów organizacji, zajmujących się aspektami zarządzania humanistycznego. Pomoc językowa specjalisty językowego jest możliwa tylko wówczas, jeśli on sam nabędzie wiedzę i umiejętności językoznawcze, których integralną częścią jest język specjalistyczny przekazywany na każdych zajęciach specjalistycznych. Rada Pracodawców podkreślała wielokrotnie, iż globalizacja, wolny rynek zmieniły oczekiwania pracodawców wobec

specjalistów językowych. Odchodzą oni bowiem od nieaktualnych już oczekiwań, że filolog podejmujący pracę w organizacji, powinien jedynie posiadać umiejętność posługiwania się językiem angielskim na poziomie C1. Rada wskazała na konieczność interdyscyplinarnego powiązania językoznawstwa z dodatkową wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi w pracy w organizacji. W związku z powyższym realizowane zajęcia specjalistyczne w języku angielskim umożliwiają studentowi zapoznanie się i zrozumienie fachowej terminologii z zakresu zarządzania. W rezultacie, przekazywana podczas zajęć specjalistycznych wiedza, nabywane umiejętności i kompetencje, dają studentowi możliwość poznania słownictwa fachowego oraz jego praktycznego wykorzystania, co jest warunkiem koniecznym do podjęcia pracy jako specjalista językowy, który zna i rozumie „biznesowe” aspekty funkcjonowania organizacji, nie ograniczając się wyłącznie do kompetencji tłumaczeniowych. Podczas zajęć specjalistycznych student zapoznaje się ze słownictwem specjalistycznym stanowiącym integralną część językoznawstwa stosowanego, identyfikując i proponując rozwiązania problemów językowych, które nierzadko wynikają z niewłaściwej interpretacji anglojęzycznych wypowiedzi pisemnych lub ustnych formułowanych przez współpracowników specjalisty językowego.

Rozmowy przeprowadzone z pracodawcami nasunęły następujący wniosek: specjalista językowy podejmujący pracę w organizacji musi odnaleźć się w działaniach korporacyjno-biurowych, niezależnie od branży w jakiej działa, celem zapewnienia sprawnego i kompetentnego wsparcia językowego pracownikom różnego szczebla w tej organizacji. Do działań tych należą m.in. komunikacja z anglojęzycznymi klientami wewnętrznymi i zewnętrznymi organizacji. Przez pracodawców została podkreślona konieczność znajomości specjalistycznego słownictwa z obszaru zarządzania humanistycznego, które umożliwia bezproblemową komunikację (w języku angielskim) w organizacjach. Specjalistyczny język angielski doskonalony podczas zajęć realizowanych w bloku kształcenia specjalistycznego (załącznik nr 11) jest niezbędny do wykonywania działań o charakterze korporacyjno-organizacyjnym specjalisty językowego. Do zadań tych należy min.:

- współtworzenie korespondencji anglojęzycznej;
- wsparcie językowe obsługi klienta anglojęzycznego;
- wsparcie językowe anglojęzycznych projektów;
- pozyskiwanie anglojęzycznych informacji ze środków masowego przekazu;
- redagowanie pism otrzymanych z Headquarters na potrzeby wewnętrzne organizacji
- wspieranie procesu rekrutacji pracowników zagranicznych posługujących się językiem angielskim w biznesie;
- redagowanie anglojęzycznych raportów z wykonanej pracy”.

Ad 5

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia stwierdza, iż „dokonała zmiany treści efektów uczenia się określonych dla zajęć w bloku specjalistycznym w sposób wskazujący na podejście do nich z perspektywy filologa, specjalisty językowego w organizacji, co ilustruje załącznik nr 8 i 9 do niniejszego wniosku. Zmodyfikowane efekty uczenia się określone dla zajęć w kategorii wiedza ukierunkowane zostały na opanowanie przez studenta specjalistycznego języka angielskiego, niezbędnego do wykonywania działalności zawodowej filologa, specjalisty językowego. Efekty w kategorii umiejętności opracowane zostały z położeniem nacisku na znaczenie poprawności językowej (języka angielskiego) we współtworzeniu, redagowaniu, analizowaniu oraz interpretacji dokumentów i innych materiałów wspierających językowo działalność organizacji”.

Stanowisko Prezydium PKA

Ad 1

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia przedstawiła zakres czynności zawodowych właściwych dla zawodu specjalisty językowego. Opis sylwetki absolwenta wskazuje na zasadniczą wadę koncepcji kształcenia, jaką jest nieuwzględnienie przyporządkowania ocenianego kierunku do nauk o zarządzaniu i jakości, które są kluczowe w opisie sylwetki absolwenta.

Zarzut pozostaje w mocy.

Ad 2

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia przedstawiła gruntowne zmiany w opisach efektów uczenia się. Analiza Załącznika nr 10 zawierającego skorygowaną tabelę efektów uczenia się, wskazuje na to, iż Uczelnia pozostawiła dwa stricte literaturoznawcze efekty uczenia się w kategorii wiedza (K_W02 i K_W05) oraz dwa w kategorii umiejętności (K_U10 i K_U13), jak również cztery językoznawcze efekty w kategorii wiedza (K_W01, K_W014, K_W06, K_W08) i jeden w kategorii umiejętności (K_U08). Pozostałe opisy efektów uczenia się w kategorii umiejętności, w których pojawia się słowo „językoznawstwo” wskazują na zrównanie wiedzy strukturalnej, charakterystycznej dla dyscypliny naukowej językoznawstwo, z wiedzą, niezbędną do osiągnięcia kompetencji komunikacyjnej w języku obcym (na przykład w efekcie K_U08: „umie konstruować wypowiedzi ustne i pisemne zgodnie z zasadami poprawności odnosząc się do wiedzy z językoznawstwa”).

Wnioskodawca tylko pozornie odniósł się do zarzutu, nie niwelując jego istoty. Zmiany w opisach efektów uczenia się nadal nie uwzględniają wiodącej roli dyscypliny językoznawstwo w sposób odpowiadający proporcjom wskazanym w programie studiów.

Zarzut pozostaje w mocy.

Ad 3

Analiza Załącznika nr 11 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, zawierającego sylabusy zajęć, wskazuje na to, że Uczelnia tylko pozornie odniosła się do istoty zarzutu, a przeprowadzone korekty polegały na uzupełnieniu efektów szczegółowych poprzez dodanie frazy „z użyciem specjalistycznego języka angielskiego”. Nie zmienia to faktu, że koncepcja kształcenia jest wadliwa z uwagi na błędne przyporządkowanie do dyscypliny wiodącej językoznawstwo, w sytuacji, kiedy takie przyporządkowanie nie zostało odzwierciedlone w programie studiów.

Zarzut pozostaje w mocy.

Ad 4

Analiza Załącznika nr 11 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, zawierającego sylabusy zajęć, wskazuje na to, że Uczelnia tylko pozornie odniosła się do istoty zarzutu, pozostawiając niezmienną koncepcję kształcenia, której główna wada polega na przyporządkowaniu ocenianego kierunku do dyscypliny wiodącej językoznawstwo, w sytuacji, kiedy takie przyporządkowanie nie zostało odzwierciedlone w programie studiów.

Zarzut pozostaje w mocy.

Ad 5

Odpowiedź Uczelni nie odnosi się wprost do zarzutu. Wnioskodawca odsyła do Załącznika nr 8 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, który zawiera Uchwałę nr 1/X/2023 Senatu Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu z dnia 9 października 2023 r. w sprawie zmiany uchwały nr 12/VI/2022 Senatu PWSTE w Jarosławiu z dnia 29 czerwca 2022 r. Uchwała ta wprowadza zmiany w programie studiów dla kierunku filologia studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym. W tym dokumencie znalazł się opis sylwetki absolwenta zbieżny z opisem przedstawionym we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, w odniesieniu do zarzutu 1 w kryterium 1. Przedstawiona uchwała jest trzecią uchwałą zmieniającą Uchwałę nr 12/VI/2022 Senatu PWSTE w Jarosławiu z dnia 29 czerwca 2022 r.

W Załączniku nr 9 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przedstawiono Uchwałę nr 2/X/2023 Senatu Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu z dnia 9 października 2023 r. w sprawie zmiany uchwały nr 5/IX/2023 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu z dnia 27 września 2023 r. w sprawie ustalenia programu studiów dla kierunku filologia studia pierwszego stopnia, stacjonarne o profilu praktycznym. W tym dokumencie również znalazł się opis sylwetki absolwenta zbieżny z opisem przedstawionym we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, w odniesieniu do zarzutu 1 w kryterium 1. Przedstawiono ponadto kolejną wersję efektów uczenia się oraz sylabusów.

Wnioskodawca unaocznia fakt, iż nie panuje nad obfitą dokumentacją i nie określa jasno i jednoznacznie, które uchwały są obecnie wiążące. We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia przedstawia kilka wersji programu studiów uchwalonych w różnych odstępach czasu. Odpowiedź Uczelni nie niweluje istoty zarzutu.

Zarzut pozostaje w mocy.

Odpowiedzi Uczelni nie niwelują istoty zarzutów 1, 2, 3, 4 i 5 w odniesieniu do kryterium 1. Działania podjęte przez Uczelnię w odpowiedzi na raport z wizytacji, a następnie w odpowiedzi na przedmiotową Uchwałę Prezydium PKA są niespójne, dorażne. Uczelnia przedstawiła kilka uchwał Senatu Uczelni w sprawie programu studiów i jego zmian. Te obszerne dokumenty zawierają informacje sprzeczne, choć są przywoływane we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy jako równoważne. W świetle tych niespójności, należy stwierdzić, że ocena programowa dokonana w trybie stacjonarnym słusznie wykazała, że Uczelnia nie dokonała działań naprawczych, zaleconych w Uchwale nr 132/2021 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z 25 lutego 2021 r.

Nie ma podstaw do zmiany oceny kryterium 1.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Liczba punktów ECTS przypisanych do poszczególnych zajęć nie odpowiada przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.

Uczelnia zwiększając procentowy udział językoznawstwa w przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych zmniejszyła w programie studiów udział zajęć w tej dyscyplinie, wprowadzając w ich miejsce zajęcia, które nie są w ogóle powiązane z dyscyplinami, do których został przyporządkowany kierunek, których treści nie odnoszą się do zastosowania wiedzy w tych dyscyplinach np. *produkty i usługi bankowe w WB, prezentacje marketingowe/biznesowe, IT w biznesie i zarządzaniu, budowanie zaangażowania*

pracowników w organizacji angielskiego i niemieckiego obszaru kulturowego, coaching w organizacjach angielskiego i niemieckiego obszaru kulturowego, rekrutacja pracowników w organizacji angielskiego i niemieckiego obszaru kulturowego, zarządzanie zasobami ludzkimi w organizacjach angielskiego i niemieckiego obszaru kulturowego, wstęp do marketingu, nowoczesne koncepcje marketingowe, podstawy prawa w WB, zarządzanie projektami, zarządzanie wydajnością pracowników w organizacjach angielskiego i niemieckiego obszaru kulturowego. Co więcej w wyniku wprowadzonych po wizytacji zmian programowych liczba punktów ECTS dla zajęć w programie studiów dla cyklu kształcenia 2022/2023, które - przy zapewnieniu odpowiednich efektów uczenia się i treści programowych - można powiązać z dyscypliną naukową językoznawstwo (język w systemach komunikowania – 3, stylistyka języka angielskiego – 3, fonetyka praktyczna – 5, gramatyka praktyczna – 11, gramatyka opisowa – morfologia – 4, gramatyka opisowa – składnia – 4, wstęp do językoznawstwa z elementami historii języka angielskiego – 2, akwizycja języka/dwujęzyczność i wielojęzyczność – 3, język angielski medialny – 3; razem 38 ECTS) jest niższa niż liczba punktów ECTS związanych z problematyką zarządzania i marketingiem lokującą się w naukach o zarządzaniu i jakości (podstawy przedsiębiorczości – 1, psychologia biznesu – 3, prezentacje marketingowe/biznesowe – 5, negocjacje w organizacjach obszaru anglojęzycznego – 3, IT w biznesie i zarządzaniu – 5, zarządzanie zasobami ludzkimi w organizacjach angielskiego i niemieckiego obszaru kulturowego – 5, wstęp do marketingu – 3, nowoczesne koncepcje marketingowe – 3, korespondencja handlowa – 2, zarządzanie strategiczne – 3, zarządzanie wydajnością pracowników w organizacjach angielskiego i niemieckiego obszaru kulturowego – 3; razem 41 ECTS. Dodatkowo liczba punktów ECTS związana z procesem dyplomowania, przypisane mu treści programowe oraz zakres egzaminu dyplomowego też dotyczą kompetencji w zakresie nauk społecznych, w tym nauk o zarządzaniu i jakości.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że w programie studiów dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2023/2024, w miejsce zajęć *komunikacja międzykulturowa* występujących w parze z zajęciami *język w systemach komunikowania* wprowadziła zajęcia *krytyczna analiza tekstu* a w miejsce pary zajęć *akwizycja języka/dwujęzyczność i wielojęzyczność* zajęcia *przekładoznawcza analiza tekstu/typologia tekstów*, co nie zmienia powyższego wyliczenia, bo odpowiadające tym korektom punkty ECTS zostały w nim uwzględnione. W rezultacie w harmonogramie realizacji programu studiów zajęciom w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości wyznaczono rolę wiodącą co nie zostało uwzględnione w przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych i w efektach uczenia się. Po tych zmianach programowych kierunek nie jest filologią.

2. Brak treści programowych odpowiadających praktycznemu profilowi studiów ukierunkowanych na aplikacyjną wiedzę z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa możliwą do zastosowania w pracy nauczyciela i specjalisty językowego.

W tym zakresie w uchwale, na mocy której wydano ocenę w postępowaniu poprzedzającym bieżącą ocenę programową, zostało sformułowane zalecenie, do którego Uczelnia się nie dostosowała. Uczelnia wprowadziła zmiany naprawcze w odniesieniu do trwających cykli kształcenia 2020/2021, 2021/2022 oraz w powiązaniu z zawodem specjalisty językowego dla cyklu rozpoczynającego się w roku akademickim 2022/2023. Podjęto nieskuteczne próby zapewnienia treści programowych ukierunkowanych na aplikacyjną wiedzę w zakresie dyscypliny literaturoznawstwo, dla których punktem wyjścia jest niejasne

w kontekście koncepcji kształcenia stanowisko, że „znajomość literatury może być pretekstem do błyskotliwej rozmowy w sytuacjach biznesowych, co może być niewątpliwym atutem absolwenta” oraz „absolwenci kierunku studiów filologia mogą podjąć pracę w studiach projektowania gier komputerowych lub serwisach VOD świadczących usługi z wykorzystaniem mediów strumieniowych”. W zakresie dyscypliny językoznawstwo w zasadzie nie podjęto zmian naprawczych, co jest konsekwencją utrzymywania niewłaściwego stanowiska, zgodnie z którym umiejętność posługiwania się językiem obcym utożsamiana jest z zastosowaniami teoretycznie podbudowanej wiedzy w dyscyplinie językoznawstwo.

3. Brak treści programowych umożliwiających osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku oraz poszczególnych zajęć.

W tym zakresie w uchwale, na mocy której wydano ocenę w postępowaniu poprzedzającym bieżącą ocenę programową, zostało sformułowane zalecenie, do którego Uczelnia się nie dostosowała. Uczelnia podjęła działania naprawcze, polegające na uzupełnieniu opisów w kartach poszczególnych zajęć, ale w konsekwencji wyżej opisanych nieprawidłowości okazały się one przeciwskuteczne. W związku z niewłaściwym definiowaniem przedmiotu dyscypliny językoznawstwo program studiów w zasadzie nie zawiera treści programowych w tej dyscyplinie, a tam gdzie się one pojawiają nie mają zaawansowanego charakteru, np. podczas wykładu *wstęp do językoznawstwa z elementami historii języka angielskiego*. Zgodnie z nazwą zajęć treści programowe mają charakter propedeutyczny i odnoszą się np. do podstawowej terminologii z zakresu językoznawstwa i historii języka angielskiego. Z programu studiów dla cyklu kształcenia 2022/2023 usunięto zajęcia, których nazwy wskazywały na możliwość wypełnienia ich treściami z zakresu językoznawstwa stosowanego, np. *język angielski w biznesie, język angielski w prezentacjach, język angielski w negocjacjach, język angielski prawniczy* itp.

W założeniu w zakresie nauk o kulturze i religii program studiów obejmuje cztery zajęcia, po dwa do wyboru, w ramach których ma zostać osiągnięty efekt KW_07 „ma zaawansowaną wiedzę dotyczącą struktury i mechanizmów funkcjonowania kultury krajów obszaru anglojęzycznego”. Treści programowe dla tych zajęć mają charakter realioznawczy i dotyczą np. ustroju państwa, systemu edukacji, obyczajowości, zróżnicowania etnicznego itp. i nie umożliwiają osiągnięcia przez studentów wiedzy dyscyplinie nauki o kulturze i religii odpowiadających pełnemu zakresowi kompetencji opisanych w charakterystyce o kodzie P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji.

4. Wymiar zajęć nie umożliwia osiągnięcia wiedzy odpowiadającej charakterystyce P6S_WG w dyscyplinach literaturoznawstwo i nauki o kulturze i religii. W założeniu w zakresie nauk o kulturze i religii program studiów obejmuje cztery zajęcia, po dwa do wyboru w łącznym wymiarze 30 godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów. Nie ma możliwości, aby w tym czasie zmieścić treści programowe odpowiadające pełnemu zakresowi kompetencji opisanych w charakterystyce o kodzie P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji. Podobnie jest w przypadku treści programowych w zakresie literaturoznawstwa, łącznie 60 godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów.
5. Niezapewnienie wszystkim studentom kierunku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS.

W tym zakresie w uchwale, na mocy której wydano ocenę w postępowaniu poprzedzającym bieżącą ocenę programową, zostało sformułowane zalecenie, do którego Uczelnia się nie dostosowała. W programie studiów obowiązującym od roku 2022/2023 uwzględniono zajęcia, które formalnie są nastawione na rozwój praktycznych umiejętności zawodowych w wymiarze ponad połowy liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów. Nie wszystkie z tych zajęć jednak pozwalają na rozwijanie tych umiejętności z uwagi na następujące nieprawidłowości (nie wszystkie występują w przypadku każdych zajęć): 1) efekty uczenia się dla zajęć nie uwzględniają praktycznych umiejętności zawodowych lub uwzględniają dla innych obszarów zawodowych niż specjalista językowy, 2) treści programowe nie nawiązują do czynności specjalisty językowego, 3) hospitacje nie potwierdziły, iż na zajęciach kształtujących umiejętności praktyczne studenci wykonują zadania powiązane z działalnością zawodową specjalisty językowego. Wprowadzenie do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zajęć, o których mowa w punkcie 1 poskutkowało wprowadzeniem treści programowych dotyczących budowania zespołu biznesowego, różnych typów organizacji, ról zarządczych, kategorii liderstwa w biznesie, zagadnień z zakresu zarządzania, zarządzania personelem, coachingu itp., które nie odpowiadają pojęciu zawodu specjalisty językowego.

6. Program i organizacja praktyk zawodowych nie zapewniają ich prawidłowego przebiegu. W tym zakresie w uchwale, na mocy której wydano ocenę w postępowaniu poprzedzającym bieżącą ocenę programową, zostało sformułowane zalecenie, do którego Uczelnia się nie dostosowała. Program i organizacja praktyk zawodowych nie zapewniały ich prawidłowego przebiegu. Podjęte przez Uczelnię działania naprawcze nie poskutkowały likwidacją zdiagnozowanych nieprawidłowości. Tylko częściowo zostały zróżnicowane efekty uczenia się np. przez pięć kolejnych semestrów, powtarza się efekt „zna i rozumie podstawowe zasady funkcjonowania organizacji w praktyce, w tym jej kultury, struktury organizacyjnej oraz zastosowania języka angielskiego podczas wykonywania zadań korporacyjno-operacyjnych” przy jednoczesnej możliwości odbycia wszystkich etapów praktyki zawodowej w tej samej organizacji. Treści programowe przyjęte dla praktyk nie umożliwiają osiągnięcia pełnego katalogu efektów np. „zna i rozumie zasady wykorzystania terminologii fachowej objętej programem studiów”, „potrafi aktywnie poszukiwać metod doskonalenia zawodowego zgodnych z prowadzoną działalnością zawodową”. Efekty uczenia się nie są też w pełni zgodne z koncepcją kształcenia, w której Uczelnia zastrzega, że nie przygotowuje do wykonywania zawodu tłumacza, a dla trzech etapów praktyki zostały sformułowane efekty uczenia się dotyczące wiedzy z zakresu wykonywania tłumaczeń (np. „zna i rozumie istotę samodzielnej realizacji podstawowych zadań mających na celu tłumaczenia pisemne oraz ustne związane z działalnością organizacji...”) przy czym w ramach zajęć zorganizowanych w Uczelni program studiów nie zawiera żadnych zajęć z zakresu translatoryki. W programie praktyk znalazły się treści niepowiązane w przyjętymi efektami uczenia się np.: dotyczące sposobu zarządzania zasobami ludzkimi czy roli komunikacji werbalnej i niewerbalnej w pracy. Treści programowe nie wskazują również jasno na zakres działalności zawodowej specjalisty językowego, a ich generyczny charakter nie lokuje ich jasno w obrębie konkretnego zawodu. Zarówno efekty uczenia się, jak i treści w zasadzie nie odnoszą się do języka angielskiego będącego przedmiotem studiów. Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, jednakże dobór ten nie jest prawidłowy. Nie określono zakresu działalności zawodowej czy branż, w jakich praktyka może się odbywać. Dobór miejsc odbywania

praktyk odnosi się tylko do możliwości, a nie konieczności, skorzystania z kompetencji językowych, w tym w zakresie tłumaczeń, choć zgodnie z koncepcją kształcenia na kierunku nie przygotowuje się do wykonywania zawodu tłumacza. Także nieprawidłowy jest dobór opiekunów praktyk w zakładach pracy. Zapis, że opiekun praktyk „wykazuje się znajomością języka angielskiego odpowiadającą zakresowi pełnionych przez pracownika obowiązków” umożliwia taki dobór, w którym opiekun praktyki będzie znał język obcy na niższym poziomie niż student.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia odniosła się do poszczególnych zarzutów:

Ad 1

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia stwierdza, iż „dokonała zmian w kierunkowych efektach uczenia się i efektach uczenia się określonych dla zajęć (przede wszystkim w bloku zajęć specjalistycznych) oraz korekty treści programowych, co pozwoliło jednoznacznie umiejscowić zajęcia bloku specjalistycznego w dyscyplinie językoznawstwo (szczegółowy opis ukierunkowania językoznawczego w bloku zajęć specjalistycznych znajduje się w odpowiedzi na zarzut 4 w kryt. 1 oraz w kartach opisu zajęć - Załącznik nr 11 do niniejszego wniosku. W wyniku wprowadzonych zmian procentowy udział punktów ECTS dla zajęć z poszczególnych dyscyplin naukowych, do których przyporządkowany został kierunek, odzwierciedla przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych”.

Ad 2

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia zauważa, że „treści takie znajdują się w sylabusach, a realizowane są na przykład, podczas zajęć Gramatyka opisowa - składnia (rozpoznawanie i nazywanie części mowy w zdaniach tekstów użytkowych posługując się terminologią językoznawczą, rozpoznawanie i analiza części zdania w tekstach użytkowych), Gramatyka opisowa - morfologia (rozpoznawanie i wyodrębnianie morfemów, tworzenie nowych poprawnie zbudowanych słów, rozpoznawanie afiksów, tworzenie nowych słów poprzez dobór odpowiednich afiksów, rozpoznawanie w tekstach użytkowych i poprawne wykorzystywanie procesów słowotwórczych, rozpoznawanie w tekstach użytkowych rodzajów złożeń, tworzenie nowych słów złożonych), Typologia tekstów (ćwiczenia w określaniu intencji autora na podstawie nieudanych i zabawnych przekładów znaków informacyjnych, tłumaczenie tekstu literackiego ze szczególnym uwzględnieniem krótkich form prozatorskich (nowela, opowiadanie), tłumaczenie tekstu popularnonaukowego i tekstu publicystycznego w magazynie popularnonaukowym, tłumaczenie artykułu prasowego w magazynach pokładowych, tłumaczenie tekstu specjalistycznego (tekst techniczny, prawniczy, medyczny), tłumaczenie tekstu z dziedziny IT (opis gry komputerowej, opis programu komputerowego), Przekładoznawcza analiza tekstu (tłumaczenie tekstów specjalistycznych, manipulacja tekstem w tłumaczeniu literackim i popularnonaukowym, analiza błędów w tekstach turystycznych i reklamach, tłumaczenie metafor i idiomów) odpowiadają praktycznemu profilowi studiów ukierunkowanych na aplikacyjną wiedzę z zakresu językoznawstwa.

Z kolei, treści programowe realizowane podczas zajęć Literatura angielska oraz Literatura amerykańska (np. Zastosowanie sztucznej inteligencji (Bard AI):

- analiza leksyki: parafrazowanie danego fragmentu, identyfikowanie nieznanego słownictwa i bazy leksykalnej w arkuszu kalkulacyjnym (termin, definicja angielska, dwa zwroty

synonimiczne, przykład użycia w kontekście, parafraza zdania w kontekście celem sporządzenia cyfrowych fiszek);

- rekomendacje literackie - analiza fragmentów z wykorzystaniem sztucznej inteligencji celem zwrócenia uwagi na obecność omawianego motywu w innych tekstach kultury w branży rozrywkowej (film, seriale, sztuka, muzyka, gry komputerowe, kampanie marketingowe produktów) odpowiadają praktycznemu profilowi studiów ukierunkowanych na aplikacyjną wiedzę z zakresu literaturoznawstwa.

Natomiast, w odniesieniu do zarzutu, iż Wstęp do językoznawstwa ma charakter propedeutyczny, zmodyfikowano treść efektu określonego dla tych zajęć W02, który brzmi następująco "zna i rozumie terminologię z wybranych działów językoznawstwa i historii języka angielskiego". Z uwagi na fakt, iż zajęcia uznajemy za uzupełniające i komplementarne, następujące po nim zajęcia Gramatyka opisowa - morfologia i Gramatyka opisowa - składnia mają zdecydowanie bardziej zaawansowany i aplikacyjny charakter, co zostało omówione powyżej.

Praktyczny charakter zajęć wyrażają, między innymi, takie czynności wykonywane przez studentów jak: tworzenie nowych poprawnie zbudowanych słów, tworzenie nowych słów poprzez dobór odpowiednich afiksów, rozpoznawanie w tekstach użytkowych rodzajów złożzeń, tworzenie nowych słów złożonych, rozpoznawanie i nazywanie części mowy w zdaniach tekstów użytkowych, rozpoznawanie i analiza części zdania w tekstach użytkowych, parafrazowanie i przetwarzanie fragmentów tekstu, interpretowanie i analizowanie pod względem poprawności językowej anglojęzycznych tekstów specjalistycznych, wspieranie procesu tworzenia w specjalistycznym języku angielskim dokumentacji dotyczącej zarządzania, tłumaczenie tekstu specjalistycznego, analiza błędów w tekstach, czy użycie specjalistycznego języka angielskiego w komunikacji biznesowej (załącznik nr 8 i 9)".

Ad 3

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia podnosi, iż „podczas takich zajęć jak Gramatyka opisowa-składnia, Gramatyka opisowa - morfologia, Krytyczna analiza tekstu, Przekładoznawcza analiza tekstu realizowane są treści o zaawansowanym charakterze przypisane do dyscypliny językoznawstwo. W sylabusie do zajęć Wstęp do językoznawstwa z elementami historii języka angielskiego wprowadzono zmianę, zgodnie z którą treści programowe nie odnoszą się do podstawowej terminologii z zakresu językoznawstwa, lecz również mają zaawansowany charakter odnoszący się do wybranych działów językoznawstwa (załącznik nr 8 i 9).

Prawdą jest, iż z programu studiów usunięto niektóre zajęcia (np. Język angielski w biznesie, Język angielski w prezentacjach, Język angielski w negocjacjach, Język angielski prawniczy), jednak zastąpiono je innymi, podczas których będą realizowane treści z zakresu językoznawstwa stosowanego: Wykorzystanie języka angielskiego w coachingu (Wykorzystanie anglojęzycznej terminologii specjalistycznej w coachingu; wspieranie językowe specjalistów ds. coachingu w realizacji ich przedsięwzięć i zaplanowanej strategii oraz doskonalenie pracowników, wykorzystanie specjalistycznego języka angielskiego w procesie wspierania prac nad tworzeniem narzędzi coachingowych i ćwiczeń coachingowych, Język angielski w rekrutacji pracowników w organizacji międzynarodowej (redagowanie anglojęzycznej wersji modelu kompetencji, umiejętności i wiedzy na stanowisko pracy - CIPD Employee Map z wykorzystaniem anglojęzycznego słownictwa fachowego, weryfikacja poziomu trudności oraz poprawności językowej testów w Assessment Center - ośrodek oceny kandydata), Wykorzystanie języka angielskiego w marketingu (wykorzystanie anglojęzycznego słownictwa specjalistycznego w analizie tekstów specjalistycznych zawierających podstawowe

pojęcia z zakresu marketingu, wykorzystanie anglojęzycznego słownictwa specjalistycznego we wsparciu specjalistów zajmujących się analizą zachowań konsumentów, procesu podejmowania decyzji zakupu, wykorzystanie anglojęzycznego słownictwa specjalistycznego w celu wsparcia językowego w opracowaniu praktycznych zagadnień problemowych z badań rynkowych, metod oraz instrumentów badawczych), wykorzystanie języka angielskiego w public relations (wykorzystanie specjalistycznego języka angielskiego w budowaniu efektywnych kontaktów z otoczeniem, wykorzystanie specjalistycznego języka angielskiego w procesie wsparcia językowego specjalistów ds. analizowania działań promocyjnych i wizerunkowych organizacji międzynarodowych) (załącznik nr. 8 i 9).

Podniesiony w Uchwale Prezydium PKA zarzut: Treści programowe dla tych zajęć mają charakter realioznawczy i dotyczą np. ustroju państwa, systemu edukacji, obyczajowości, zróżnicowania etnicznego itp. i nie umożliwiają osiągnięcia przez studentów wiedzy w dyscyplinie nauki o kulturze i religii odpowiadających pełnemu zakresowi kompetencji opisanych w charakterystyce o kodzie P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji nie do końca odpowiada treści efektów uczenia się w zakresie wiedzy zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz.U. 2018, poz. 2218), które określa ją w następujący sposób zna i rozumie: w zaawansowanym stopniu - wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej - właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem.

Skoro rozporządzenie mówi jedynie o wybranych zagadnieniach oraz o wybranych faktach, zjawiskach i obiektach, powołując się na efekt kierunkowy KW_09: posiada wiedzę w zakresie wybranych zagadnień, faktów i obiektów w obszarze kultury związanej z działalnością zawodową specjalisty językowego opracowano treści programowe będące uszczegółowieniem tego właśnie efektu realizowanego podczas zajęć powiązanych z dyscypliną nauk o kulturze i religii w cyklu kształcenia rozpoczynającym się od roku akademickiego 2023/2024: Społeczeństwo i kultura Wielkiej Brytanii / Społeczeństwo i kultura USA, Komunikacja międzykulturowa / Kontekst kulturowy w komunikacji biznesowej (załącznik nr 11 do niniejszego wniosku)".

Ad 4

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia stwierdza, iż „w cyklu kształcenia rozpoczynającym się w roku akademickim 2022/2023 ilość godzin przewidzianych dla zajęć przyporządkowanych do literaturoznawstwa wynosi 120 (Wstęp do literaturoznawstwa = 30 godzin i Literatura angielska /Literatura amerykańska = 90 godzin), zaś w cyklu kształcenia rozpoczynającym się w roku akademickim 2023/2026 wynosi 105 godzin. (Wstęp do literaturoznawstwa 15 godzin, ćwiczenia z literatury angielskiej lub amerykańskiej 90 godzin). W tym przedziale czasowym spełnione są wymagania określone w charakterystyce P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji.

W nawiązaniu do odpowiedzi na powyższy zarzut (nr 3) i przytoczone w nim rozporządzenie, które mówi jedynie o wybranych zagadnieniach oraz o wybranych faktach, zjawiskach i obiektach, realizowany wymiar zajęć umożliwia osiągnięcie wiedzy odpowiadającej charakterystyce P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Również w odniesieniu do dyscypliny nauki o kulturze i religii spełnione zostały wymagania określone w charakterystyce P6S_WG. W cyklu kształcenia rozpoczynającym się w roku akademickim 2022/2023 wiedza o kulturze przekazywana jest na takich zajęciach jak: Kultura

bycia i języka 15 godzin, Komunikacja międzykulturowa 30 godzin, Kulturoznawstwo i realoznawstwo Wielkiej Brytanii / Kulturoznawstwo i realoznawstwo USA 15 godzin oraz Popkultura w prasie anglojęzycznej 30 godzin (załącznik nr 8).

Analogicznie, w cyklu kształcenia rozpoczynającym się w roku akademickim 2023/2024, zajęcia takie jak Kultura bycia i języka 15 godzin, Komunikacja międzykulturowa / Kontekst kulturowy w komunikacji biznesowej 30 godzin, Społeczeństwa i kultura Wielkiej Brytanii / Społeczeństwo i kultura 30 godzin umożliwiają osiągnięcie, wiedzy odpowiadającej charakterystyce P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji (załącznik nr 9)".

Ad 5

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia zaznacza, że „zarówno efekty uczenia się, jak i treści programowe sformułowane dla zajęć specjalistycznych są nastawione na rozwijanie praktycznych umiejętności zawodowych związanych z działalnością specjalisty językowego. Przyznajemy, że w trakcie wprowadzania zmian do programu studiów dla cyklu rozpoczynającego się od roku akademickiego 2022/2023 oraz 2023/2024 w bloku zajęć specjalistycznych wprowadzono treści programowe oraz efekty uczenia się dla zajęć, które mogły sugerować powiązanie ich z innymi obszarami zawodowymi. Po zmodyfikowaniu przedmiotowych efektów uczenia się oraz treści programowych dla bloku zajęć specjalistycznych uwypuklony został językowy wymiar tychże zajęć, które mają służyć rozwijaniu umiejętności praktycznych przygotowujących do działalności zawodowej specjalisty językowego (Wykorzystanie języka angielskiego w coachingu, Język angielski w prezentacjach marketingowych i biznesowych, Język angielski w negocjacjach w organizacjach międzynarodowych, Wykorzystanie języka angielskiego w public relations). Opisana powyżej zmiana odzwierciedla naszą koncepcję i zamiysł wprowadzenia zajęć z bloku specjalistycznego, która została przedstawiona, na poziomie treści programowych i w opisie efektów uczenia się przypisanych do zajęć, w sposób zbyt ogólnikowy i skrótowy, co przyczyniło się do sformułowania powyższego zarzutu (załącznik nr 8 i 9)".

Ad 6

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia stwierdza, iż „dopracowała efekty uczenia się określone dla praktyk zawodowych, wysuwając na pierwsze miejsce efekty wiedzy i umiejętności odzwierciedlające znaczenie językoznawstwa w działalności zawodowej filologa specjalisty językowego. Pełny opis efektów dla zajęć praktyka zawodowa znajduje się w załączniku nr 12 do wniosku - Program praktyk. Efekty uczenia się dla praktyk zawodowych, które zostały przez Uczelnię zmienione są powiązane i skorelowane z zajęciami specjalistycznymi. Stąd też treści wzajemnie się uzupełniają, co jest gwarancją holistycznej wizji kształcenia specjalisty językowego. Uczelnia pragnie zauważyć, iż pierwsze 3 treści programowe opracowane dla praktyk zawodowych, tj. Zapoznanie się z formą organizacyjno-prawną organizacji, funkcjami oraz aspektami jej działalności, Zapoznanie z zasadami BHP w miejscu odbywania praktyki, Poznanie profilu, ogólnej struktury organizacji realizowane są tylko w sytuacji podjęcia praktyki w organizacji innej niż w poprzednim semestrze. Powtarzalność efektów (innych niż trzy pierwsze) i treści programowych miała na celu umożliwienie studentom udoskonalenia (poprzez powtarzanie) pewnego zakresu wiedzy i umiejętności, na znaczenie których w szczególności zwróciła uwagę Rada Pracodawców.

W odpowiedzi na zarzut, dotyczący braku możliwości osiągnięcia efektu zna i rozumie zasady wykorzystania terminologii fachowej objętej programem studiów, poprawione zostały efekty wiedzy np. w semestrze 3, pkt.5 (Treści programowe praktyk, załącznik nr 12) Ćwiczenie

kompetencji językowych języka angielskiego) w różnorodnych obszarach funkcjonowania organizacji. Wykorzystanie anglojęzycznej terminologii fachowej, pozwoli na osiągnięcie wspomnianego w zarzucie efektu. Zarzut dotyczący braku możliwości osiągnięcia efektu uczenia się potrafi aktywnie poszukiwać metod doskonalenia zawodowego zgodnych z prowadzoną działalnością zawodową zostaje zrealizowany w semestrze 4, pkt.10 (Treści programowe praktyk, załącznik nr 12) Rozmowa weryfikacyjna z opiekunem zakładowym praktyk podsumowująca mocne i słabe strony praktykanta zdobyte podczas praktyk, wiedzę i umiejętności, wskazówki opiekuna na przyszłość. Podczas realizacji wyżej wymienionego punktu, student otrzymuje wskazówki od opiekuna zakładowego dotyczące rozwoju jego przyszłej ścieżki kariery, informując go m.in. o możliwościach kształcenia się w procesie kształcenia przez całe życie. Zgodnie z sugestiami Rady Pracodawców, jest to zwyczajowa procedura, podobna do tej, stosowanej wobec pracowników zatrudnionych w organizacji. W odniesieniu do zarzutu 'program studiów nie zawiera żadnych zajęć z zakresu translatoryki' pragniemy zauważyć, że dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2022/2023 zostały wprowadzone zajęcia CAT, których celem jest zapoznanie studentów z możliwością wspierania zadań tłumaczeniowych poprzez narzędzia CAT. W odniesieniu do zarzutu 'nie określono zakresu działalności zawodowej czy branż, w których praktyka może się odbywać', dokonano zmodyfikowania sylwetki absolwenta, w której sprecyzowano zakres działalności zawodowej filologa, specjalisty językowego. Dodatkowo, informację na temat branż, w których studenci mogą odbywać praktyki umieszczone są w programie praktyk dla każdego z semestrów. W odniesieniu do zarzutu dotyczącego doboru miejsc realizacji praktyk zawodowych oraz doboru opiekunów zakładowych Uczelnia wskazała w programie praktyk miejsca, w których studenci kierunku filologia, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym mogą odbyć praktyki zawodowe (załącznik nr 12). Natomiast dobór opiekunów praktyk, został ponownie przedyskutowany z Radą Pracodawców, która zapewniła Uczelnię, iż osoby powołane do pełnienia funkcji opiekuna zakładowego praktyk, posiadają certyfikaty, potwierdzające znajomość języka angielskiego na poziomie C1".

Stanowisko Prezydium PKA

Ad 1

Analiza wskazanego w odpowiedzi na zarzut Załącznika nr 11 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wskazuje na to, że Uczelnia wykazała w sylabusach dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2023/2024, następującą punktację ECTS dla zajęć, które przy zapewnieniu odpowiednich efektów uczenia się i treści programowych - można powiązać z dyscypliną naukową językoznawstwo: *stylistyka języka angielskiego* – 3, *fonetyka praktyczna* – 4, *gramatyka praktyczna* - 11, *gramatyka opisowa – morfologia* – 4, *gramatyka opisowa – składnia* – 4, *wstęp do językoznawstwa z elementami historii języka angielskiego* – 2, *język angielski medialny* – 3, *przekładoznawcza analiza tekstu* – 4; razem 35 ECTS). W tym samym dokumencie Uczelnia wykazała następującą punktację ECTS dla zajęć związanych z problematyką zarządzania i marketingiem lokującą się w naukach o zarządzaniu i jakości (*podstawy przedsiębiorczości* – 1, *psychologia biznesu* – 3, *język angielski w prezentacjach marketingowych/biznesowych* - 5, *wykorzystanie języka angielskiego w negocjacjach handlowych/biznesowych* - 3, *IT w biznesie i zarządzaniu* – 6, *język angielski w zarządzaniu zasobami ludzkimi w organizacji międzynarodowej* – 5, *język angielski w korespondencji handlowej* – 2, *język angielski w zarządzaniu strategicznym* – 3, *język angielski w zarządzaniu wydajnością pracowników w organizacjach międzynarodowych* – 3, *wykorzystanie języka angielskiego w zarządzaniu projektami* - 3; razem 34 ECTS). Te proporcje podważają zasadność

przyporządkowania ocenianego kierunku do dyscypliny językoznawstwo jako wiodącej i pominięcie w przyporządkowaniu do dyscyplin, nauk o zarządzaniu i jakości.

Dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2022/2023 proporcje są następujące dla zajęć, które przy zapewnieniu odpowiednich efektów uczenia się i treści programowych - można powiązać z dyscypliną naukową językoznawstwo: *stylistyka języka angielskiego* – 3, *fonetyka praktyczna* – 1, *gramatyka praktyczna* – 11, *gramatyka opisowa – morfologia* – 4, *gramatyka opisowa – składnia* – 4, *wstęp do językoznawstwa z elementami historii języka angielskiego* – 2, *język angielski medialny* – 3, *przekładoznawcza analiza tekstu* – 4; razem 32 ECTS). W tym samym dokumencie Uczelnia wykazała następującą punktację ECTS dla zajęć związanych z problematyką zarządzania i marketingiem lokującą się w naukach o zarządzaniu i jakości (*podstawy przedsiębiorczości* – 1, *psychologia biznesu* – 3, *język angielski w prezentacjach marketingowych/biznesowych* – 5, *wykorzystanie języka angielskiego w negocjacjach handlowych/biznesowych* – 3, *IT w biznesie i zarządzaniu* – 6, *język angielski w zarządzaniu zasobami ludzkimi w organizacji międzynarodowej* – 5, *język angielski w korespondencji handlowej* – 2, *język angielski w zarządzaniu strategicznym* – 3, *język angielski w zarządzaniu wydajnością pracowników w organizacjach międzynarodowych* – 3, *wykorzystanie języka angielskiego w zarządzaniu projektami* – 3; razem 34 ECTS). Te proporcje tym bardziej podważają zasadność przyporządkowania ocenianego kierunku do dyscypliny językoznawstwo jako wiodącej i pominięcie w przyporządkowaniu do dyscyplin, nauk o zarządzaniu i jakości.

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia nie odniosła się do podniesionej w zarzucie kwestii liczby punktów ECTS związanych z procesem dyplomowania, przypisanych mu treści programowych oraz zakresu egzaminu dyplomowego, które dotyczą kompetencji w zakresie nauk społecznych, w tym nauk o zarządzaniu i jakości. Analiza Załącznika nr 11 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, zawierającego sylabusy zajęć dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2022/2023 oraz dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2023/2024 jednoznacznie wskazuje na zasadność zarzutu i brak działań naprawczych. W sylabusie zajęć *Warsztat przygotowujący do egzaminu dyplomowego* (5 punktów ECTS) w semestrze piątym studiów w cyklu kształcenia rozpoczynającym się w roku akademickim 2023/2024 jako Wymagania wstępne i dodatkowe wymieniono „Znajomość języka angielskiego na poziomie umożliwiającym prowadzenie zajęć”, co jest określeniem nieprecyzyjnym i niezgodnym z opisem ocenianego kierunku jako filologii. Efekty uczenia się dla tych zajęć to w kategorii wiedzy: (zna i rozumie) W01 - „zagadnienia z zakresu HR miękkiego”, W02 - „zjawiska związane z elementami zarządzania jakością w tworzeniu nowoczesnego modelu zarządzania przedsiębiorstwem”, W03 - „nowe technologie wykorzystywane w zarządzaniu jakością”, w kategorii umiejętności: (potrafi) U01 - „analizować i oceniać rolę strategicznych i etycznych koncepcji budowania zaangażowania pracownika w tworzeniu nowoczesnego modelu zarządzania przedsiębiorstwem”, U02 - „analizować kwestie związane z procesem mierzenia, identyfikowania i wdrażania rozwiązań rekrutacyjnych”, U03 - „analizować zagadnienia związane z procesem kierowania zasobami ludzkimi, sporządzać dokumentację z tego zakresu oraz raportować efekty swojej indywidualnej i zespołowej pracy”, U04 - „Obsługiwać program HR Connecteam”, w kategorii kompetencji społecznych (jest gotów do) K01 - „ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego; dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności w trakcie prowadzenia działalności zawodowej”. Tym samym w opisie efektów nie ma ani jednego odnoszącego się do dyscypliny językoznawstwo i sugerującego, że dyplomant ma zostać filologiem.

W sylabusie zajęć *Warsztat przygotowujący do egzaminu dyplomowego* (5 punktów ECTS) w semestrze szóstym studiów w cyklu kształcenia rozpoczynającym się w roku akademickim 2023/2024 jako Wymagania wstępne i dodatkowe wymieniono „Znajomość języka angielskiego na poziomie umożliwiającym studentowi uczestnictwo w zajęciach”, co mimo zmiany perspektywy w stosunku do zajęć w semestrze piątym z prowadzącego zajęcia na studenta, jest również określeniem nieprecyzyjnym i niezgodnym z opisem ocenianego kierunku jako filologii. Efekty uczenia się dla tych zajęć to w kategorii wiedzy: (zna i rozumie) W01 - „sposoby oraz techniki wykonywania typowych zadań powierzonych specjalście językowemu w instytucjach finansowych oraz podmiotach gospodarczych obszaru anglojęzycznego”, W02 - „podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego, w szczególności ochrony danych osobowych w instytucjach finansowych oraz podmiotach gospodarczych obszaru anglojęzycznego”, W03 - „nowe technologie komunikacyjne i informacyjne wykorzystywane przez instytucje finansowe i podmioty gospodarcze obszaru anglojęzycznego”, w kategorii umiejętności: (potrafi) U01 - „przygotować typowe prace pisemne, poprawne pod względem językowym, z branży finansowej z wykorzystaniem różnych źródeł tradycyjnych i elektronicznych”, U02 - „zidentyfikować i dokonać analizy trudności wynikające ze specyfiki języka specjalistycznego”, U03 - „argumentować własne tezy, formułować wnioski, rozpoznawać własne błędy logiczne i merytoryczne oraz dokonywać ich korekty”, U04 - „realizować powierzone zadania wykorzystując nowoczesne technologie, odpowiednio dobrać metody pracy oraz wykorzystywać dostępne środki i materiały w celu ciągłego doskonalenia”, U05 - „wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z mediów tradycyjnych i elektronicznych przydatne w pracy specjalisty językowego”, w kategorii kompetencji społecznych (jest gotów do) K01 - „ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego; samooceny własnych kompetencji i doskonalenia umiejętności w trakcie prowadzenia działalności zawodowej”. Także te opisy, choć wymienia się w nich specjalistę językowego, nie wskazują na przyporządkowanie do dyscypliny językoznawstwo jako wiodącej.

Te opisy znajdują się na stronach 252-267 Załącznika nr 11 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, zawierającego sylabusy zajęć dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2023/2024. Na stronach 268-283 przedstawiono alternatywne sylabusy zajęć *Warsztat przygotowujący do egzaminu dyplomowego* najpierw w semestrze szóstym, a następnie piątym, pozostawiając identyczną punktację ECTS i analogiczne wymagania wstępne dotyczące znajomości języka. Wnioskodawca nie wyjaśnił, które z tych sylabusów są obowiązujące i skąd wynika rozbieżność w opisach.

W sylabusie zajęć *Warsztat przygotowujący do egzaminu dyplomowego* (5 punktów ECTS) w semestrze szóstym studiów w cyklu kształcenia rozpoczynającym się w roku akademickim 2022/2023 (s. 252-259), jako Wymagania wstępne i dodatkowe wymieniono „Znajomość języka angielskiego na poziomie umożliwiającym studentowi uczestnictwo w zajęciach”, co jest określeniem nieprecyzyjnym i niezgodnym z opisem ocenianego kierunku jako filologii. Efekty uczenia się dla tych zajęć to w kategorii wiedzy: (zna i rozumie) W01 - „anglojęzyczne słownictwo fachowe z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego, w szczególności ochrony danych osobowych w instytucjach finansowych oraz podmiotach gospodarczych obszaru anglojęzycznego”, W02 - „nowe technologie komunikacyjne i informacyjne wykorzystywane przez instytucje finansowe i podmioty gospodarcze obszaru anglojęzycznego”, w kategorii umiejętności: (potrafi) U01 - „udzielić pomocy językowej (język angielski) w przygotowaniu typowych prace pisemnych zawierających anglojęzyczne

słownictwo fachowe, poprawnych pod względem językowym, z branży finansowej z wykorzystaniem różnych źródeł tradycyjnych i elektronicznych”, U02 – „realizować powierzone zadania wykorzystując nowoczesne technologie, odpowiednio dobrać metody pracy oraz wykorzystywać dostępne środki i materiały w celu ciągłego doskonalenia”, U03 – „wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z mediów tradycyjnych i elektronicznych przydatne w pracy filologa - specjalisty językowego”, w kategorii kompetencji społecznych (jest gotów do) K01 – „ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; ciągłego doskazywania się zawodowego i rozwoju osobistego; samooceny własnych kompetencji i doskonalenia umiejętności w trakcie prowadzenia działalności zawodowej”. Te efekty wskazują na prowadzenie zajęć w języku angielskim i odnoszenie się do realiów gospodarczych krajów anglojęzycznych, ale nie wskazują bezpośrednio na filologiczne ukierunkowanie, ani na przyporządkowanie ocenianego kierunku do dyscypliny językoznawstwo.

W sylabusie zajęć *Warsztat przygotowujący do egzaminu dyplomowego* (5 punktów ECTS) w semestrze piątym studiów w cyklu kształcenia rozpoczynającym się w roku akademickim 2022/2023 (s. 260-267), jako Wymagania wstępne i dodatkowe wymieniono „Znajomość języka angielskiego na poziomie umożliwiającym prowadzenie zajęć”, co jest również określeniem nieprecyzyjnym i niezgodnym z opisem ocenianego kierunku jako filologii. Efekty uczenia się dla tych zajęć to w kategorii wiedzy: (zna i rozumie) W01 - „zna specjalistyczne język angielski z zakresu HR miękkiego”, W02 - „Znaczenie poprawności językowej wykorzystywanej w procesie wsparcia specjalistów ds. HR”, W03 – „nowe technologie wykorzystywane w zarządzaniu jakością”, w kategorii umiejętności: (potrafi) U01 – „ocenić znaczenie poprawności językowej w współtworzeniu dokumentacji z zakresu strategicznych i etycznych koncepcji budowania zaangażowania pracownika, rekrutacji, wydajności, w tworzeniu nowoczesnego modelu zarządzania przedsiębiorstwem”, U02 – „analizować pod względem poprawności językowej anglojęzyczną dokumentację związane z procesem zarządzania kapitałem ludzkim”, U03 – „obsługiwać program HR Connecteam”, w kategorii kompetencji społecznych (jest gotów do) K01 – „ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego doskazywania się zawodowego i rozwoju osobistego; dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonalenia umiejętności w trakcie prowadzenia działalności zawodowej”. Także te efekty nie wskazują bezpośrednio na filologiczne ukierunkowanie, ani na przyporządkowanie ocenianego kierunku do dyscypliny językoznawstwo.

Podsumowując, w harmonogramie realizacji programu studiów, który zawiera nieścisłości, zajęciom w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości wyznaczono rolę wiodącą, co nie zostało uwzględnione w przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych i w efektach uczenia się. Po tych zmianach programowych kierunek nie jest filologią.

Zarzut pozostaje w mocy.

Ad 2

Wnioskodawca tylko pozornie odnosi się do istoty zarzutu, powielając błędy wytknięte w przedmiotowej Uchwale Prezydium PKA, co wynika z utrzymywania niewłaściwego stanowiska, zgodnie z którym umiejętność posługiwania się językiem obcym jest utożsamiana z zastosowaniami teoretycznie podbudowanej wiedzy w dyscyplinie językoznawstwo.

Zarzut pozostaje w mocy.

Ad 3

Wnioskodawca tylko pozornie odnosi się do istoty zarzutu, powielając błędy wytknięte w przedmiotowej Uchwale Prezydium PKA, co wynika z utrzymywania niewłaściwego stanowiska, zgodnie z którym umiejętność posługiwania się językiem obcym jest utożsamiana z zastosowaniami teoretycznie podbudowanej wiedzy w dyscyplinie językoznawstwo. Doraźne i niespójne działania naprawcze nie niwelują błędnego przyporządkowania ocenianego kierunku do dyscyplin naukowych.

Zarzut pozostaje w mocy.

Ad 4

Analiza dokumentacji wskazuje na to, że w ramach zajęć *Wstęp do literaturoznawstwa* = 30 godzin i *Literatura angielska /Literatura amerykańska* = 90 godzin omówione zostaną nie tylko wybrane, ale też elementarne kwestie z zakresu literaturoznawstwa. Analiza dokumentacji wskazuje również na to, że zajęcia *Kultura bycia i języka* 15 godzin dotyczą głównie dobrych manier, a *Kulturoznawstwo i realioznawstwo Wielkiej Brytanii/Kulturoznawstwo i realioznawstwo USA* 15 godzin oraz *Popkultura w prasie anglojęzycznej* 30 godzin zawierają elementarne kwestie z zakresu nauk o kulturze i religii.

Zwiększony wymiar zajęć nie niweluje istoty zarzutu i nie umożliwia osiągnięcia wiedzy odpowiadającej charakterystyce P6S_WG w dyscyplinach literaturoznawstwo i nauki o kulturze i religii, a mianowicie zaawansowanej wiedzy.

Zarzut pozostaje w mocy.

Ad 5

Wnioskodawca tylko pozornie odniósł się do istoty zarzutu, a jak wykazała analiza dokumentacji załączonej do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, korekty sprowadzały się do dopisania fraz o języku specjalistycznym lub specjalście językowym. Hospitacje przeprowadzone przez Zespół Oceniający PKA nie potwierdziły, iż na zajęciach kształtujących umiejętności praktyczne studenci wykonują zadania powiązane z działalnością zawodową specjalisty językowego. Opisane problemy są pochodną błędnego przyporządkowania ocenianego kierunku do dyscyplin.

Zarzut pozostaje w mocy.

Ad 6

Uczelnia przedstawiła w Załączniku nr 12 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, opisy praktyk dla obydwu cykli kształcenia. Uwagi Prezydium PKA zostały częściowo uwzględnione, np. w przypadku zróżnicowania efektów uczenia się w kolejnych semestrach lub odniesienie do języka angielskiego. Nadal jednak efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją kształcenia, w której Uczelnia zastrzega, że nie przygotowuje do wykonywania zawodu tłumacza, ale dla kolejnych dwóch lub trzech etapów praktyk, sformułowała efekty uczenia się dotyczące wiedzy z zakresu wykonywania tłumaczeń, np. „zna i rozumie istotę samodzielnej realizacji podstawowych zadań mających na celu tłumaczenia pisemne oraz ustne związane z działalnością organizacji oraz utrzymywanie poprawnych relacji z pracownikami organizacji (tzw. klientami wewnętrznymi)”. Nie odniesiono się do kwestii doboru miejsc praktyk dla studentów. Stwierdzenie, iż Radą Pracodawców zapewniła Uczelnię,

iż osoby powołane do pełnienia funkcji opiekuna zakładowego praktyk, posiadają certyfikaty, potwierdzające znajomość języka angielskiego na poziomie C1, ma charakter deklaracji, której wiarygodność trudno jest potwierdzić w świetle braku odpowiednich zapisów w dokumentacji.

Zarzut pozostaje w mocy.

Odpowiedzi Uczelni nie niwelują istoty zarzutów 1, 2, 3, 4, 5 i 6 w odniesieniu do kryterium 2.

Nie ma podstaw do zmiany oceny kryterium 2.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Niewłaściwy dobór metod weryfikacji efektów uczenia się.

W tym zakresie w uchwale, na mocy której wydano ocenę w postępowaniu poprzedzającym bieżącą ocenę programową, zostało sformułowane zalecenie, do którego Uczelnia się nie dostosowała. Metody weryfikacji formalnie powiązano z efektami z kategorii wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, jednak metody te w wielu przypadkach nie są odpowiednie do oceny stopnia osiągnięcia efektów w danym zakresie. Powszechną praktyką jest weryfikacja efektów uczenia się za pomocą oceny aktywności studenta czy oceny udziału w dyskusji. Dotyczy ona efektów w każdej kategorii, a więc wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Ocena aktywności oraz udział w dyskusji są w dużej mierze tym samym, ponieważ odnoszą się do aktywności, będącej kompetencją społeczną i metody te jako takie nie są dobrym wyborem służącym sprawdzaniu wiedzy lub umiejętności, tym bardziej, że nie wskazano w jaki sposób aktywność ta jest obiektywizowana i jaki jest jej rzeczywisty udział w ocenie studenta. Aktywność w dyskusji nie jest ponadto wartością samą w sobie, ponieważ może być ona podparta wiedzą i umiejętnościami, ale może też niewiele do dyskusji wносить a nawet ją burzyć, szczególnie jeśli uczestnik dąży do jej monopolizowania czy wypowiadania się nie posiadając zakładanej dla zajęć wiedzy. Istotny problem stanowi dobór metod weryfikacji do efektów z grupy kompetencji społecznych. Podejmuje się bowiem próby ich oceny za pomocą egzaminu ustnego czy testu zaliczeniowego. Ponadto dla niektórych semestrów w przypadku programów studiów dla naborów 2022/2023 oraz 2021/2022 Uczelnia nie opracowała informacji na temat metod weryfikacji efektów uczenia się.

Uczelnia nie odniosła się do sedna tego zalecenia, czyli braku powiązania metod weryfikacji efektów uczenia się z kategoriami wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, informując jedynie, że uzupełniła zapisy w sylabusach dla cykli kształcenia 2021/2022 i 2022/2023.

2. Niewłaściwy dobór metod weryfikacji efektów uczenia powiązanych z praktycznymi umiejętnościami właściwymi dla obszaru zawodowego, do którego przygotowuje kierunek. Metody weryfikacji nie w pełni umożliwiają sprawdzenie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. W przypadku zajęć z modułu kształcenia specjalistycznego w programie studiów dla naboru 2022/2023, w jedyńskich dostępnych sylabusach tych zajęć (*stylistyka języka angielskiego, popkultura w prasie anglojęzycznej*), metody weryfikacji ograniczają się do prac pisemnych, testów i quizów. Przykłady metod weryfikacji dla zajęć specjalistycznych ujętych w programie studiów dla naboru 2021/2022 to: zaliczenie ustne na ocenę na podstawie ocen częściowych uzyskanych w trakcie semestru (*komunikacja*

językowa w zakładzie pracy – słownictwo fachowe), test zaliczeniowy, praca pisemna (*korespondencja handlowa*), obserwacja, pokaz umiejętności praktycznych, który nie został w żaden sposób zdefiniowany, test zaliczeniowy (*specjalistyczny język biznesu*). Wymienione powyżej metody weryfikacji efektów uczenia się nie umożliwiają sprawdzenia opanowania praktycznych umiejętności zawodowych specjalisty językowego.

Uczelnia nie odniosła się do sedna tego zarzutu, czyli braku metod weryfikacji efektów uczenia się, przy pomocy których możliwa jest ocena wykonywania przez studentów zawodowych czynności właściwych dla zawodu specjalisty językowego, informując jedynie, że uzupełniła zapisy w sylabusach dla cykli kształcenia 2021/2022 i 2022/2023.

3. Brak zdefiniowania formuły egzaminu dyplomowego dla najnowszego programu studiów. Dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2022/2023 nastąpi odejście od procedury dyplomowania zakładającej przygotowanie pracy dyplomowej na rzecz egzaminu dyplomowego, do którego prowadzą zajęcia o nazwie *warsztat przygotowujący do egzaminu dyplomowego*. Uczelnia nie określiła przy tym zasad dyplomowania w odniesieniu do zakresu i przebiegu tego egzaminu.

W ramach działań naprawczych Uczelnia przygotowała takie zasady, tyle że nie odnoszą się one do zawodu specjalisty językowego. Wśród poleceń mających weryfikować osiągnięcie efektów uczenia się związanych z wykonywaniem tego zawodu znajdują się m.in.: prowadzenie rozmów rekrutacyjnych i podejmowanie decyzji o wyborze kandydata do zatrudnienia czy sporządzanie biznesplanu przedsiębiorstwa. Co więcej Uczelnia wskazuje na nową rolę zawodową - doradcy klienta anglojęzycznego. Czynności zawodowe owego doradcy są powiązane ze zwyczajowym rozumieniem tego określenia, a więc z kimś, kto doradza we właściwym zakresie merytorycznym, posiada wiedzę np. w zakresie usług telekomunikacyjnych, usług bankowych, kredytów, zabezpieczenia społecznego itp. Czynności te nie są właściwe dla absolwentów kierunku, który w 85% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów jest przyporządkowany do dyscypliny naukowej językoznawstwo. W licznych zadaniach objętych procesem dyplomowania zadania studentów wykraczają poza kompetencje filologiczne, nawet jeśli student wykonuje je w języku obcym, np. student jako doradca klienta anglojęzycznego ma za zadanie „przedstawić w formie prezentacji i omówić konto studenckie określonego banku UK”. Nie ma uzasadnienia, by uznać, że student kierunku filologia będzie „doradcą klienta anglojęzycznego” i natywnemu użytkownikowi języka angielskiego będzie objaśniał tajniki konta studenckiego w angielskim banku.

W ramach powiązanych z procesem dyplomowania zajęć *warsztat przygotowujący do egzaminu dyplomowego* efekty uczenia się nie odnoszą się do kompetencji filologicznych, w szczególności w dyscyplinie językoznawstwo, lecz do nauk o zarządzaniu i jakości, np.: „zna i rozumie zagadnienia z zakresu HR miękkiego, zjawiska związane z elementami zarządzania jakością w tworzeniu nowoczesnego modelu zarządzania przedsiębiorstwem, nowe technologie wykorzystywane w zarządzaniu jakością”.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia odniosła się do poszczególnych zarzutów:

Ad 1

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia stwierdza, że „[d]la semestrów 3-6 w cyklu kształcenia rozpoczynającym się od roku akademickiego 2022/2023 metody weryfikacji efektów uczenia się przypisanych do kategorii umiejętności zostały zmodyfikowane na zaliczenie ustne, projekt, prezentacja, które umożliwiają sprawdzenie umiejętności praktycznych i przygotowanie studenta do prowadzenia działalności zawodowej. Wprowadzone i wdrożone zostały zmiany, pozwalające na weryfikację zróżnicowanych efektów uczenia się, obejmujących wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Nacisk jest położony na działania o charakterze praktycznym i jednocześnie kształtujące umiejętności praktyczne, takie jak prezentacje czy prace projektowe, np. Karty opisu zajęć: Literatura angielska / Literatura amerykańska (załącznik nr 11) projekt grupowy w postaci przygotowania i wygłoszenia prezentacji multimedialnej na temat obecności wybranego przez siebie motywu literackiego w innych tekstach kultury. Projekt oceniany jest indywidualnie dla każdego członka zespołu; Język angielski w rekrutacji pracowników w organizacji międzynarodowej (Odpowiedź ustna na wylosowane przez studenta pytanie, weryfikujące efekty z kategorii wiedzy; Symulacja polegająca na odgrywaniu sytuacji, odzwierciedlających problemy i zjawiska zachodzące w realnym świecie, weryfikujące efekty z kategorii umiejętności).

Nieprawidłowy dobór metod weryfikacji do efektów z grupy kompetencji społecznych został skorygowany. Błędny zapis dotyczący oceny tych efektów za pomocą egzaminu ustnego czy testu zaliczeniowego został również poprawiony (załącznik nr 11)”.

Ad 2

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia podnosi, iż „[d]la semestrów 3-6 w cyklu kształcenia rozpoczynającym się od roku akademickiego 2022/2023 oraz dla wszystkich semestrów w cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2023/2024 metody weryfikacji efektów uczenia się, przypisane do kategorii umiejętności zostały zmodyfikowane na zaliczenie ustne, projekt, prezentacja, których częścią jest odgrywanie scen symulujących sytuacje rzeczywiste. Symulacje te poprzez odgrywanie ról w ramach pewnych zdarzeń umożliwiają sprawdzenie umiejętności praktycznych i przygotowanie studenta do prowadzenia działalności zawodowej (Język angielski w rekrutacji pracowników w organizacji międzynarodowej, Wykorzystanie języka angielskiego w coachingu, Język angielski w zarządzaniu zasobami ludzkimi w organizacji międzynarodowej, Wykorzystanie języka angielskiego w public relations, Wykorzystanie języka angielskiego w budowaniu relacji z klientem). Ponadto, załączony program studiów dla ww. cykli kształcenia zawiera karty opisu (załącznik nr 11) zajęć ze szczegółowymi informacjami na temat metod weryfikacji efektów uczenia się z podziałem na metody weryfikacji określone dla pracy własnej studenta oraz metod weryfikacji określone dla pracy z bezpośrednim udziałem prowadzącego zajęcia. W wyniku przeglądu wszystkich kart opisu zajęć w cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2022/2023 i 2023/2024, podjęto działania naprawcze zmierzające do uściślenia metod weryfikacji w obrębie zaliczenia ustnego i prezentacji. Jak opisano powyżej, w szczególności w ramach zajęć specjalistycznych, metodą weryfikacji umiejętności praktycznych jest symulacja sytuacji rzeczywistej (załącznik nr 11)”.

Ad 3

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia stwierdza, iż „[n]owa formuła egzaminu dyplomowego dla cykli kształcenia rozpoczynających się w roku akademickim 2021/20242 oraz 2022/2023 została zdefiniowana i opublikowana na stronie internetowej, co potwierdza data publikacji

pliku PDF, tj. 19.06.2023 (załącznik nr 5). Natomiast Zasady dyplomowania na cykl kształcenia rozpoczynający się w roku akademickim 2023/2024 zostały opublikowane.

Zasady dyplomowania odnoszące się do zawodu specjalisty językowego dla cykli kształcenia rozpoczynających się w roku akademickim 2021/2022 oraz 2022/2023, stanowiły załącznik do odpowiedzi na raport powizytacyjny przesłany do PPKA wysłany w dniu 14 czerwca 2023r. Egzamin dyplomowy weryfikuje efekty uczenia się powiązane z zajęciami typowymi dla dyscypliny językoznawstwo, np. Wstęp do językoznawstwa z elementami historii języka angielskiego, Gramatyka opisowa - morfologia, Gramatyka opisowa - składnia oraz zajęciami z zakresu dyscypliny literaturoznawstwo i nauki o kulturze i religii, np. Historia literatury brytyjskiej z elementami historii Wielkiej Brytanii, Kulturoznawstwo i realioznawstwo Wielkiej Brytanii. Egzamin składa się z dwóch części: praktycznej i teoretycznej. W pierwszej student przystępuje do egzaminu praktycznego, który weryfikuje umiejętności studenta z zakresu przedmiotów specjalistycznych, następnie odpowiada na pytania z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa oraz nauk o kulturze i religii. W odpowiedzi na zarzut, że efekty uczenia się realizowane na zajęciach Warsztat przygotowujący do egzaminu dyplomowego nie dowodzą nabywania kompetencji filologicznych, zmodyfikowano zagadnienia w bloku zajęć specjalistycznych zawarte w Załączniku nr 1 do Zasad Dyplomowania dla cykli kształcenia rozpoczynających się w roku akademickim 2021/2022, 2022/23 oraz 2023/24. Naszym zamiarem było wskazanie, że zajęcia specjalistyczne powiązane z językoznawstwem stanowią gwarancję nabycia przez studenta wiedzy i umiejętności w zapewnianiu wsparcia językowego w organizacji. Dokonane zmiany w opracowanych pytaniach egzaminacyjnych wskazują na kompetencje filologiczne, w szczególności w dyscyplinie językoznawstwa (załącznik nr 7)."

Stanowisko Prezydium PKA

Ad 1

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia zadeklarowała korektę metod weryfikacji efektów uczenia dla semestrów 3-6 w cyklu kształcenia rozpoczynającym się od roku akademickiego 2022/2023. Analiza dokumentacji przywołanej w odpowiedzi na zarzut wskazuje na nieskuteczność podjętych działań naprawczych. I tak, karty opisu zajęć *Literatura angielska/Literatura amerykańska* (załącznik nr 11) zawierają tylko jeden efekt uczenia się w kategorii wiedza: W01 (identyczny dla semestru 3 i 4) – zna i rozumie „pojęcie motywu literackiego w odniesieniu do omawianych podczas zajęć utworów literackich w odniesieniu do szerszego kontekstu literacko-kulturowego dla omawianej epoki” i dwa efekty uczenia się w kategorii umiejętności (identyczne dla semestru 3 i 4): U01 – potrafi „skorzystać ze sztucznej inteligencji (Bard AI) do parafrazy tekstu; tworzenia bazy danych słownictwa w języku angielskim do generowania zestawów fiszek cyfrowych; analizy sentymentu tekstu; znalezienia obecności omawianych motywów w innych tekstach kultury” oraz U02: „przygotować i przedstawić prezentację multimedialną we współpracy z innymi studentami”. Jako metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przewidziano następujące działania w semestrze 3: „Odpowiedź ustna na wylosowane przez studenta pytanie z zakresu obecności omawianego motywu w literaturze i innych tekstach kultury (W01); projekt grupowy w postaci przygotowania i wygłoszenia prezentacji multimedialnej na temat obecności wybranego przez siebie motywu literackiego w innych tekstach kultury. Projekt oceniany jest indywidualnie dla każdego członka zespołu (U01,U02)”. W semestrze 4 przewidziano działania nieco zmodyfikowane, przy czym opis nie jest kompletny: „Egzamin ustny – odpowiedź studenta na wylosowane przez studenta pytanie weryfikujące efekty wiedzy (W01), projekt grupowy w postaci prezentacji multimedialnej na wybrany temat oceniany indywidualnie dla każdego członka zespołu. Prezentacja ma na celu

zweryfikować umiejętność pracy w grupie i dotyczy obecności wybranych tekstów / motywów literackich w innych dziełach kultury. Studenci wykonują prezentację we wskazanym przez [sic] (U01,U02)". Analiza opisu efektów uczenia się i sposobów ich weryfikacji wskazuje na to, że efekty uczenia się nie odpowiadają zaawansowanemu poziomowi wiedzy i umiejętności, są ponadto powtarzane w identycznej formie w kolejnym semestrze, natomiast sposoby weryfikacji tych efektów uczenia się prowokują kolejne wątpliwości. Wnioskodawca nie określa, w jaki sposób przy zachęcie do korzystania z narzędzi internetowych (w tym sztucznej inteligencji) zamierza zweryfikować samodzielność np. prezentacji multimedialnych, których podaż w internecie jest znaczna.

W odniesieniu do zajęć *Język angielski w rekrutacji pracowników w organizacji międzynarodowej*, wątpliwość budzi sformułowanie efektu uczenia się W02 – zna i rozumie „znaczenie poprawności językowej specjalistycznego języka angielskiego we wsparciu realizacji procesu rekrutacji 180 stopni, przy współtworzeniu anglojęzycznej dokumentacji na potrzeby działu rekrutacji organizacji międzynarodowej”. Takie sformułowanie wskazuje na potrzebę zrozumienia znaczenia poprawności językowej, nie zaś na konieczność nabycia wiedzy potrzebnej do współtworzenia anglojęzycznej dokumentacji na potrzeby działu rekrutacji organizacji międzynarodowej. Trudno jest zweryfikować przy pomocy pytania tak niejasno sformułowany efekt uczenia się.

Odpowiedź Uczelni nie niweluje istoty zarzuty. **Zarzut pozostaje w mocy.**

Ad 2

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia skupia się na wskazaniu symulacji sytuacji rzeczywistej jako rozwiązaniu problemu weryfikacji osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Jak wnika z dokumentacji, taka metoda nie była wcześniej na Uczelni stosowana. Jest to zatem ze strony Uczelni deklaracja przeprowadzenia eksperymentu, którego opis jest niepełny, a skuteczność niepewna. Nie wiadomo bowiem, jak w praktyce taka weryfikacja poprzez symulację sytuacji rzeczywistej będzie się odbywać i w jaki sposób zweryfikowane zostanie osiągnięcie założonych efektów uczenia się przez każdego studenta.

Odpowiedź Uczelni nie niweluje istoty zarzuty. **Zarzut pozostaje w mocy.**

Ad 3

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia przedstawiła Załącznik nr 7 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zawierający trzy dokumenty opisujące zasady dyplomowania dla cykli kształcenia rozpoczynających się w roku akademickim 2021/2022, 2022/2023 oraz 2023/2024. W §3 zasad dyplomowania dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2021/2022, znajdują się ust. „2. Egzamin dyplomowy polega na weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych podczas studiów z zakresu dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których przyporządkowano kierunek filologia studia pierwszego stopnia” oraz ust. „3. Egzamin składa się z części praktycznej i teoretycznej”. W § 3 zasad dyplomowania dla cyklu kształcenia rozpoczynających się w roku akademickim 2022/2023 oraz 2023/2024, znajdują się ust. „2. Egzamin dyplomowy polega na weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych podczas studiów z zakresu dyscyplin językoznawstwo, literaturoznawstwo i nauki o kulturze i religii, do których przyporządkowano kierunek filologia studia pierwszego stopnia” oraz ust. „3. Egzamin składa się z części praktycznej i teoretycznej”. Zasady dyplomowania dla wszystkich cykli kształcenia zawierają dwa załączniki stanowiące wykaz odpowiednio zagadnień części praktycznej

(Załącznik nr 1 do zasad dyplomowania) i części teoretycznej (Załącznik nr 2 do zasad dyplomowania). Załącznik nr 2 zawiera pytania/zagadnienia dotyczące literaturoznawstwa, językoznawstwa i realioznawstwa, natomiast Załącznik nr 1 zawiera zadania dotyczące bankowości, medioznawstwa oraz przekładoznawstwa. W sposób oczywisty teoria nie jest powiązana z praktyką, ponieważ część praktyczna egzaminu odnosi się do wiedzy i umiejętności, które nie są związane z dyscyplinami, do których przypisano oceniany kierunek (i dotyczy np. bankowości).

Odpowiedź Uczelni nie niweluje istoty zarzutu. **Zarzut pozostaje w mocy.**

Odpowiedzi Uczelni nie niwelują istoty zarzutów 1, 2 oraz 3 w odniesieniu do kryterium 3.
Nie ma podstaw do zmiany oceny kryterium 3.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Na kierunku nie działa skutecznie uczelniany system zapewnienia jakości kształcenia. W tym zakresie w uchwale, na mocy której wydano ocenę w postępowaniu poprzedzającym bieżącą ocenę programową, zostało sformułowane zalecenie, do którego Uczelnia się nie dostosowała. W Uczelni funkcjonuje system zapewniania jakości kształcenia, który jednak na kierunku nie działa w sposób skuteczny. Wyraża się to przede wszystkim w braku holistycznego spojrzenia na program studiów i wprowadzaniu punktowych zmian bez uwzględniania ich konsekwencji w innych elementach tego programu. Symptomatycznym przykładem jest w tym zakresie zmiana przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych. Dostosowanie się do zalecenia, by w efektach uczenia się zlikwidować zapisy utożsamiające kompetencje językowe z wiedzą w dyscyplinie językoznawstwo, nie poskutkowało wprowadzeniem do programu studiów treści związanych z zastosowaniem wiedzy językoznawczej w działalności zawodowej, bo blok nowych - traktowanych jako zawodowe - zajęć zasada się w większości na porozumiewaniu się w języku angielskim w innych zawodach, niż zawód specjalisty językowego. Co więcej w odpowiedzi na raport z wizytacji Uczelnia wskazuje, że nowemu przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych nie towarzyszyła merytoryczna refleksja, lecz wynika ono z zasady, że „efekty uczenia się subsydiarne dla kierunku wliczane są w dyscyplinę wiodącą”, która została wywiedziona ze stanowiska interpretacyjnego nr 5/2020 PKA, choć to takiej zasady nie formułuje. Rezultat tych działań jest taki, że w programie studiów najwięcej czasu mierzonego liczbą punktów ECTS przeznacza się na kształtowanie kompetencji w zakresie nauk o zarządzaniu i jakości, choć dyscypliną wiodącą dla kierunku jest językoznawstwo. Inny przykład punktowego podejścia do programu studiów stanowi przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej nauki o kulturze i religii, przy jednoczesnym braku treści programowych i wymiaru godzin zajęć umożliwiających osiągnięcie w tej dyscyplinie naukowej zaawansowanej wiedzy obejmującej wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną w dyscyplinie nauki o kulturze i religii oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia podnosi, iż „podjęła starania zastosowania zaleceń Zespołu Oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej. W Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu funkcjonuje system

zapewnienia jakości kształcenia, natomiast na kierunku filologia, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym popełniono błędy, które w rezultacie starań i wyłożonej pracy pracowników Zakładu filologia zostały poprawione. Potwierdzeniem tego są zmiany wprowadzone Uchwałą Senatu PWSTE w Jarosławiu nr 10/VI/2023 z dnia 5.06.2023r. (załącznik nr 2), 1/VI/2023 z dnia 13.06.2023r. (załącznik nr 3), nr 5/IX/2023 z dnia 27 września 2023 r. (załącznik nr 4) dokonane po przeprowadzonej wizytacji oraz bieżące zmiany wprowadzone Uchwałą nr 1/X/2023 Senatu Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu z dnia 09 października 2023 r. (załącznik nr 8) oraz Uchwała nr 2/X/2023 Senatu Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu z dnia 09 października 2023 r. (załącznik nr 9). Dokumenty przedstawione w załącznikach do wniosku nr 2, 3, 4, 8, 9 odzwierciedlają starania Uczelni celem wprowadzania działań naprawczych w odpowiedzi na zarzuty zawarte w Uchwale. Ponadto zorganizowano spotkanie nauczycieli akademickich Zakładu Filologii, którego przedmiotem było omówienie poprawności dostosowania efektów uczenia się określonych dla zajęć do efektów uczenia się określonych dla kierunku (załącznik nr 14). Poinformowano także o zmianach w koncepcji kształcenia, doprecyzowano opis sylwetki absolwenta oraz bezpośrednio z niej wypływającej definicji zawodu specjalisty językowego (Szczegółowy opis ww. zmian zawarto w odpowiedzi do zarzutu w kryterium 1). W treści efektów uczenia się określonych dla kierunku wprowadzono zmiany pozwalające podkreślić wiodącą rolę dyscypliny językoznawstwa, a tym samym wskazać właściwe proporcje do pozostałych dyscyplin naukowych, do których przyporządkowane kierunek, tj. do literaturoznawstwa oraz nauk o kulturze i religii (Szczegółowy opis zmian treści kierunkowych efektów uczenia się stanowi załącznik nr 10). W wyniku podjętych działań naprawczych dokonano przeglądu kart opisu zajęć z bloku zajęć specjalistycznych, zmieniono zarówno nazwy zajęć, jak i efekty określone dla zajęć oraz treści programowe, podkreślając znaczenie językoznawstwa stosowanego w działalności zawodowej specjalisty językowego. (Szczegółowy opis wyżej wymienionych zmian zawarto w odpowiedzi do zarzutu 4 w kryterium 1). Zgodnie z procentowym udziałem poszczególnych dyscyplin naukowych w przyporządkowaniu kierunku studiów przypisane zostały poprawnie punkty ECTS poszczególnym zajęciom. Skorygowano treści programowe poszczególnych zajęć zwracając uwagę na aplikacyjną wiedzę z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa możliwą do zastosowania przez specjalistę językowego. Podjęto również szereg zmian w Programie Praktyk Zawodowych, które dotyczą zdefiniowania miejsca odbywania praktyk oraz określono kompetencje językowe zakładowego opiekuna praktyk, który musi posiadać umiejętności na poziomie CI/C2 wg ESOKJ. W metodach weryfikacji efektów uczenia się ustalono jednolitą formułę doboru metod do kategorii umiejętności w bloku zajęć specjalistycznych, co zakłada symulację ćwiczeń i procesów zachodzących w realnym świecie, będące przedmiotem oceny przez prowadzących zajęcia w kontrolowanym środowisku (załącznik nr 11). Ustalono również, że każdy student pracujący w grupie metodą projektową jest oceniany indywidualnie.

W Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu począwszy od listopada 2023 r. zaplanowano szkolenia z nauczycielami akademickimi w celu wprowadzenia zmian w programach studiów oraz sposobu konstruowania kart opisu zajęć”.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia posiada wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, jednak nie poskutkowało on zniwelowaniem problemów wytkniętych podczas poprzedniej wizytacji i wdrożeniem działań naprawczych. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że w okresie przewidzianym na

dokonanie działań naprawczych w odniesieniu do kryteriów 1, 2, 3 oraz 10, czyli do czasu wizytacji w dniach 14-15 marca 2023 roku, takie działania nie zostały podjęte. Działania naprawcze przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji oraz we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy są związane wyłącznie z wizytacją ZO PKA w dniach 14-15 marca 2023 roku. Podjęte, niedokończone i nadal podejmowane działania naprawcze okazały się nieskuteczne. Stwierdzenia zawarte we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy mają w znacznej mierze charakter deklaracji, które obarczone są ponadto licznymi wadami, w tym głównie wadliwą konstrukcją programu studiów, wadliwą jego realizacją, wadliwą procedurą dyplomowania i nieskutecznością wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Odpowiedź Uczelni nie niweluje istoty zarzutu. **Nie ma podstaw do zmiany oceny kryterium 10.**

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

Biorąc pod uwagę utrzymanie w mocy oceny „niespełnione” w stosunku do kryteriów: 1, 2, 3 oraz 10, Prezydium PKA stwierdza, iż nie zostały spełnione warunki do zmiany oceny wydanej w uchwale nr 863/2023 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 18 września 2023 r.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Tadeusz Stanisławski